

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARI: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI**

Nazlı ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER

KIRŞEHİR- AĞUSTOS/2023

T.C.

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARI: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI**

Hazırlayan

Nazlı ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER

KIRŞEHİR-AĞUSTOS/2023

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi, Nazlı ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları: Bir Olgubilim Çalışması” adlı tez çalışması 29/08/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/ oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi

Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER(Danışman)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Arda Öztürk

Pamukkale Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Vahit ÇİRİŞ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

TEZ BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Nazlı ÖZDEMİR

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışma süresince desteğini sürekli olarak yanımda hissettiğim tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER' e en derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Yaptığım çalışmalarda beni her zaman destekleyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırma süresince gönüllü olarak çalışmaya destek veren tüm katılımcılara teşekkürlerimi sunarım.

Eylül 2023

Nazlı ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	viii
KISALTMA LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Varsayımlar.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.6. Tanımlar.....	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Beden Eğitimi Kavramı	4
2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amacı ve Önemi.....	5
2.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Yararları	7
2.3.1. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim Açısından Yararları	7
2.3.2. Zihinsel ve Psikolojik Gelişim Açısından Yararları	9
2.3.3. Sosyal Gelişim Açısından Yararları	10
2.4. Tutumun Tanımı ve Özellikleri	11
2.5. Tutumun Öğeleri.....	13
2.5.1. Bilişsel Öge.....	13
2.5.2. Duyuşsal Öge.....	14

2.5.3. Davranışsal Öge.....	14
2.6.Tutumun Oluşumu	14
2.7.Tutum Bileşenleri	15
2.8.Tutumların Ölçümü.....	16
2.8.1.Doğrudan Tutum Ölçümü.....	16
2.8.2. Dolaylı Tutum Ölçümü.....	18
2.9. Tutumun Fonksiyonları.....	18
2.9.1. İşlevsel Fonksiyon	18
2.9.2. Ego Savunma Fonksiyonu	19
2.9.3. Değer İfade Etme Fonksiyonu	20
2.9.4. Bilgi Fonksiyonu	21
2.10. Tutumların Değiştirilmesi.....	22
2.10.1. Bilişsel Elemanın Değiştirilmesi	22
2.10.2. Duygusal Elemanın Değiştirilmesi	22
2.10.3. Davranışsal Elemanın Değiştirilmesi	22
2.11. Tutumun Kriterleri.....	23
2.12. Tutumun Davranışa Dönüşmesi.....	25
3.MATERYAL VE YÖNTEM	26
3.1.Araştırma Deseni	26
3.2.Çalışma Grubu	26
3.3.Verİ Toplama Araçları	27
3.4.Verilerin Toplanması	28
3.5.Verilerin Analizi	28
3.6 Geçerlik ve Güvenirlik.....	29
4.BULGULAR	30
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	41

KAYNAKÇA.....	44
EKLER	50

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1. Düşünceler kategorisine ait tema(lar) ve kod(lar)

Tablo 4.2. Duygular kategorisine ait tema(lar) ve kod(lar)

Tablo 4.3. Davranışlar kategorisine ait tema(lar) ve kod(lar)

KISALTMA LİSTESİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur. Kısaltmalar yazımında TDK yazım kılavuzundaki kısaltmalar dizini esas alınmalıdır.

Kısaltmalar	Açıklamalar
Vd.	Ve diğerleri
BES	Beden eğitimi ve spor
Vb.	Ve benzeri
%	Yüzde
ÇPAL	Çok Programlı Anadolu Lisesi

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

Nazlı ÖZDEMİR

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını derinlemesine aydınlatmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu, araştırmaya gönüllü olarak katılan 6 erkek ve 6 kadın olmak üzere toplamda 12 ortaöğretim öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizi sürecinde, öğrencilerle gerçekleştirilen görüşme kayıtları yazılı metne dönüştürülmüş, metin birçok defa okunduktan sonra anlamlı birimler kavramlarla kodlanmış, elde edilen kodlar benzerliklerine göre temalar altında toplanmıştır. Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişime katkı sağladığına, öz-düzenleme becerisi kazandırdığına, kültür oluşturduğuna, sağlığı geliştirdiğine ve farkındalık oluşturduğuna yönelik olumlu düşüncelere sahip olduklarını; genel olarak olumlu hisler beslediklerini ve bu doğrultuda beden eğitimi ve spor ders saati, tesis ve malzeme imkânlarının artırılmasına yönelik önerilerinin bulunduğunu göstermiştir. Buna karşın, nadir de olsa sakatlanma riski gibi faktörler sebebiyle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumsuz düşünceleri de bulunmaktadır. Sonuç olarak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları olumludur ve tutumlarının temelinde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin deneyimleri yatmaktadır.

Ağustos 2023, 68 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, öğrenci, beden eğitimi ve spor, tutum

ABSTRACT

M.Sc. THESIS

ATTITUDES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS LESSON: A PHENOMENOLOGICAL STUDY

Nazlı ÖZDEMİR

Kırşehir Ahi Evran University

Institute of Health Sciences

Department of Physical Education and Sports

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Eylem GENÇER

The aim of this study is to clarify the attitudes of secondary school students towards physical education and sports lesson in depth. The research was conducted with phenomenological design, one of the qualitative research methods. The study group consisted of a total of 12 secondary school students, 6 male and 6 female, who voluntarily participated in the study. A semi-structured interview form prepared by the researchers based on expert opinions was used as data collection tool. The data obtained in the study were analyzed by content analysis. In the content analysis process, the interview records with the students were converted into written text, the text was read many times, meaningful units were coded with concepts, and the codes were grouped under themes according to their similarities. The analysis results showed that the students have positive thoughts towards physical education and sports lesson as it contributes to physical, mental, emotional and social development, provides self-regulation skills, creates culture, improves health and creates awareness; they have positive feelings in general and in this direction, they have suggestions for increasing physical education and sports lesson hours, and facilities and material opportunities. On the other hand, even though it is rare, students also have negative opinions towards physical education and sports lesson due to factors such as the risk of injury. In conclusion, students' attitudes towards physical education and sports courses are positive and their attitudes are based on their experiences with physical education and sports lesson.

August 2023, 68 Pages

Keywords: Secondary education, student, physical education and sports, attitude

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı

Beden eğitimi genel eğitimin bir parçasıdır. Beden Eğitimi dersi, öğrencilerin gelişim özelliklerini birleştirerek sağlıklı, mutlu, eğitilmiş ve dengeli, insana ve topluma yönelik bir kişilik geliştirmelerine yardımcı olur. Beden eğitiminde edinilen tüm bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar değerlendirilmelidir (1).

Beden eğitiminde öğrenciler sınıfları ve öğretmenleri gözlemlerler. Öğrenciler rekreasyonel ve rekabetçi sporların farklı olduğunu öğrenirler. Fiziksel gelişimin yanı sıra kişisel ve sosyal gelişimin de önemi inkâr edilemez. Seçmek, seçenek sunmak ve yönlendirmek ön plandadır. Yol gösterici ilkeler erdem, adalet, etik, eşitlik ve sabır kavramlarıdır (2).

Eğitimin, insanların gizli güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde gelişmelerine yardımcı olması beklenir. Fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal boyutların bütüncül eğitimi çağdaş eğitimin temel ilkelerinden biridir. Mevcut anlayışa göre, eğitim amaçlarına bireysel beden eğitimi ve psikolojik eğitim yoluyla ulaşılabilir. Sporun amacı hareketi öğrenmektir ve egzersiz yoluyla öğrenme, genel antrenmanın amacına ulaşılmasını destekleyen genel antrenmanın vazgeçilmez bir parçasıdır (3).

Tutum ve değer sistemleriyle ilgili davranışların kişiliği etkilediği bilinmektedir. Bu etkileşim daha açık bir şekilde şöyle özetlenebilir: durumlar birbirine bağlanarak bir bütün oluşturur ve bu bütün kişi değerler sistemini oluşturur. Dahası, tutumlar tek bir değer değil, birden çok değer parçasıdır (4).

Tutum konusunun özellikle vurgulanmasının nedeni, bireyin çevresine uyum sağlamasını kolaylaştıran bir sistem oluşturması ve kontrol sahibi olmasıdır. Tutumların davranışların itici güçleri olduğu bilinmektedir. Bir yandan tutumun dinamiklerini incelemek; tutumların işlevselliği netleşir ve davranış biçimlerini tahmin etmek mümkün hale gelir, diğer yandan tutum değiştirme sürecinin koşulları belirlenir ve tutumlar kontrol edilerek insanların davranışları kontrol edilebilir hale gelir (5).

Öğrenciler beden eğitimi dersine yönelik tutum oluştururken birçok çevresel faktörden etkilenebilmektedir. Bu faktörler öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, spor yapma durumu, velilerin beden eğitimi ve sporla ilgili görüşleri, okulun imkânları veya ikamet ettikleri bölgedeki sosyo-ekonomik koşullar gibi birçok faktör olabilir (6).

Öğrenciler beden eğitimi derslerine karşı olumlu ya da olumsuz bir tutum sergileyebilirler. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutumları, ders etkinliklerinin etkili bir şekilde işlenmesini sağlayabilir, dersin özel ve genel hedeflerine ulaşılmasını teşvik edebilir veya öğrencilerin gelecekte çeşitli fiziksel etkinliklere gönüllü olarak katılmalarını sağlayabilir. Aksine beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutum sergileyen öğrenciler, dersin etkililiğini azaltabilir, derse katılmayabilir, derse stres atabilir veya dersin öğretiminde çeşitli sorunlara neden olabilir (7).

1.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının derinlemesine aydınlatılmasıdır. Her ne kadar sosyal psikolojinin temel konularından biri olsa da tutum kavramının beden eğitimi ve sporda da ele alındığı görülmektedir. Ancak; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin literatürde gerçekleştirilen tutum çalışmalarının nicel temelli olduğu ve yüzeysel bilgiler sunduğu gözlenmiştir. Bu sebeple araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının derinlemesine aydınlatılması amaçlanmıştır. Böylelikle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin düşünceleri, duyguları ve davranışlarının anlamak mümkün olacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik düşünce, duygu ve davranışlarının anlaşılması, tutumlarının oluşmasında etkili olan faktörlerin de ortaya çıkarılmasını sağlayabilir. Böylelikle, beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrencilerin bakış açıları ortaya konularak, müfredatta gerekli düzenlemelere gidilebilir. Bu doğrultuda, mevcut araştırma sonuçlarının alanyazına kazandırılması, sonrasında yapılacak çalışmalara öncülük etmesi bakımından oldukça önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada, öğrencilerin araştırma kapsamında sorulan sorulara içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma, ÇPAL’ de öğrenim görmekte olan 12 ortaöğretim öğrencisi ile sınırlıdır.
- Araştırma sonuçları ancak ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarına ilişkin kuramsal bir çerçeve sunabilir.

1.6. Tanımlar

Beden Eğitimi: “Beden eğitimi bireyin beden sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, cimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir” (8).

Tutum: “Kişinin kendine ya da etrafındaki herhangi bir sosyal konu, nesne ya da olaya karşı tecrübe, isteklendirme ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir ön yatkınlıktır” (9).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi Kavramı

Beden eğitimi kavramı, geçmişten günümüze gelene kadar birçok şekilde nitelendirilmiştir. Geçmişte bedenin egzersizi olarak görülürken, son zamanlarda hareket eğitimi olarak karşımıza çıkmaktadır (8). Beden eğitimi; kişinin bilerek ve isteyerek, uygun öğrenme metotlarını kullanarak, bedensel ve psikolojik özelliklerini ilerlettiği ve bunu hayatında kullandığı bir yolculuktur (10).

Beden eğitimi; kişinin bedenini, zihnen ve ruhen tam bir iyi olma haline sahip olmak ve bunu sürdürmek, hoşça vakit geçirmek, bedensel kabiliyetlerine katkıda bulunmak amacıyla yapmış olduğu hareketlerin tamamıdır. Bu hareketler, bulunduğu ortamın şartlarından da etkilenerek değişiklik gösterebilmektedir. Beden eğitimi; kişinin vücudunun büyüme ve gelişimine olumlu etki eden, kişiye sadece bedenini değil zihinsel, psikolojik açıdan da katkı sağlayan fiziki hareketlerden oluşmaktadır (11).

Beden eğitimi, bireyin her anlamda iyi olmasını ve bunu sürdürmesini sağlarken işlerinden arta kalan zamanı daha verimli hale getirmesini sağlamaktadır. Kişinin bedenini eğitmesi, gerekli bilgi, becerileri öğrenmesi ya da bunları öğrenmek için çaba harcaması doğrultusunda güzel ve kaliteli bir yaşantı hedeflenmektedir. Beden eğitiminin yararları sadece bireysel açıdan düşünülmemelidir. Endüstriyel ve teknolojik evölüsyon ile birlikte birtakım sıkıntı ve güçlükler meydana gelmektedir. Beden eğitimi, bu sıkıntı ve güçlüklerle karşı insanları bir araya getirmektedir. Beden eğitiminde, etkileşim ve iletişim halinde olunması, birbirleriyle toleranslı, ölçülü, tutarlı, özenli ilişkiler kurulması toplulukta bir arada yaşamakta olan bireylere iyi bir hayat ve gelecek yaşama imkânı sunmaktadır. Bu yönden ele alındığında, beden eğitimi çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için bir araçtır (12). Özetle 1890'lar ve 1950'ler arasında fiziksel kültür terimi olarak kullanılan beden eğitimi kavramı, egzersiz sistemlerinin salt hareketlerden daha fazlasını, bunun yanı sıra kültürü, bilgiyi ve daha geniş bireysel ve sosyal uygulamaları içerisinde barındıran davranışların tamamıdır (13).

2.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amacı ve Önemi

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Ortaöğretim Programına (2018) göre; “Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillere fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet alanı olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi ve spor; eğitim programlarının bütünlüğü bir parçası olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanda gelişimine, sosyal yaşantısının içinde sporu hayat tarzı hâline getirmesine, okul dışı serbest zamanlarını kültürel ve sportif etkinliklerle değerlendirmesine katkıda bulunur.”

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencinin;

- “Dünyada ve Türkiye’de sporun tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olması,
- Fiziksel etkinliklere katılım yoluyla hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bu becerileri alışkanlık hâline getirmesi,
- Türk spor tarihinde başarılı olmuş sporcuları tanınması,
- Sportif etkinlikler yoluyla spor kültürü edinmesi, spora özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilmesi ve bu becerileri yaşantısında olumlu olarak kullanabilmesi,
- Engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması,
- Millî bayramların ve kurtuluş günlerinin anlamını, önemini kavraması ve bu kutlamalara katılmaya gönüllü olması,
- Atatürk’ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili düşüncelerini özümsemesi,
- Spor organizasyonlarına katılım yoluyla spor bilinci gelişmiş sosyal bireyler olarak yetişmesi,
- Düzenli etkin katılım ile sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri hayatında ve kişisel gelişiminde kullanabilmesi,
- Beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıklardan uzak durması,
- Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı her zaman dürüst, saygılı “adil oyun (fair play)” davranışta bulunması ve bunu alışkanlık hâline getirmesi,

- Spor alanında faaliyet gösteren meslek grupları hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır” (14).

Doğumdan ölüme kadar insan gelişiminde beden eğitimi ve egzersizin rolü vurgulanmalıdır. Beden eğitimi ve egzersiz tüm fiziksel, zihinsel, ruhsal, sosyal ve sosyal açılardan önemlidir. İlkel zamanlarda insanlar, hayatta kalma mücadelesini sürdürme içgüdüleriyle koşmak, fırlatmak, avlanmak için zıplamak gibi çeşitli fiziksel eylemleri gerçekleştirmek için vücutlarını kullanmışlar ve kendi türlerine, hayvanlara ve doğaya karşı savaşmışlardır (15).

XVIII. Sanayi devrimi ile birlikte aktif yaşamda ilk dönüm noktası 20. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşmiştir. O zamana kadar yani 18. yüzyıla kadar iş ve sağlıklı bir çevre üretimde genellikle etkin rol oynamaktaydı. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren işgücü ihtiyacı hızla azalmaya başlamış ve yerini otomasyon ve makineleşmeye bırakmıştır. Sanayileşme ve teknolojik gelişme ile birlikte toplumun yerleşik hayatı artmıştır (16).

Bilgi çağının en önemli gelişme teknolojilerinden biri olan ve insanlığın vazgeçilmez bir ihtiyacı haline gelen bilgi ve internet teknolojilerinin birçok avantajı ve bazı dezavantajları bulunmaktadır (17). Araştırmalara göre son yıllarda çocukların okul dışındaki zamanlarını fizyolojik ihtiyaçları nedeniyle edilgen bir şekilde tablet, telefon, internet ve sosyal medya gibi teknik araç ve uygulamalarla geçirdikleri görülmektedir (18). Geçmişte var olan mahalle kültürünün ortadan kalkması, çocukların fiziksel aktivitelerini gerçekleştirmeleri veya bireysel veya toplu olarak oynamaları için alan, zemin ve teçhizatın bulunmaması ve “sanal oyunlar” olarak adlandırılan sanal spor etkinliklerinin, oyunların ve sanal sporların giderek artması çocukları hareketsiz bir yaşam sürmelerine neden olmaktadır (18).

2019 yılında ortaya çıkan COVID-19 salgını, insanları fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak etkileyerek dünyayı çok yönlü etkiledi. Hastalığın yayılmasını sınırlamak için alınan tedbirler kapsamında çalışma alanlarında, eğitim kurumlarında, kamu kurumlarında ve hatta evlerde insan etkileşiminin azaltılmasına karar verilmiştir (20). Literatür taraması, bir salgının ardından çocukların aileleriyle vakit geçirmek için evden çıkmayı bıraktığını ve teknolojik cihazlarla vakit geçirerek hareketsiz bir yaşam sürmeye başladığını ortaya koymuştur (20, 21).

Alınan kararları ve yapılan çalışmaları gözden geçirdiğinizde, günlük hayatımızda daha az fiziksel egzersiz ve fiziksel aktivite yaptığımız söylenebilir. Natürmort ve dijital dünyanın peşinden koşan; Obezite ve fazla kilo, göz hastalıkları, duruş bozuklukları, baş ağrıları,

sinirlilik, agresif davranışlar, antisosyal davranışlar ve şiddet eğilimleri gibi birçok olumsuz duruma yol açabilen yaygın bir sağlık sorunudur (22). Öte yandan, fiziksel egzersizler ve fiziksel aktivite, insanların hareket etmesini ve daha sağlıklı bir duruşa sahip olmasını sağlar.

Beden eğitimi ve spor etkinliklerine ilişkin becerilerin kazanılması otomatik değildir, öğrenilir. Bir beceriyi öğrenmek için öncelikle beyin ve kasların koordineli çalışması, kişinin zihinsel olarak uyanık ve hazır olması gerekir. Öğrenmeyi uygulamak için çocukların anlama, muhakeme etme ve akıl yürütme gibi zihinsel işlevlerinin gelişimi de fiziksel aktivite ve spor yoluyla yapılır (23).

Başarı, insanın en önemli ihtiyaçlarından biridir. Egzersiz ve fiziksel aktivite, kişinin potansiyelini ortaya çıkarmayı başarmasına ve özgüven kazanmasına yardımcı olur (24). Günümüzde önemli bir toplumsal sorun haline gelen sigara, alkol, uyuşturucu gibi zararlı maddelerden insanları korumak ve uzaklaştırmak için spor ve fiziksel aktivite önemli bir araç olarak değerlendirilebilir (25). Bu alanda yapılan araştırmalarda ilk ve orta öğretimde sigara içen her iki cinsiyette de büyük çoğunluğun beden eğitimi ve egzersiz derslerine ayrılan sürenin yetersiz olduğunu beyan ettikleri saptanmıştır (26). Araştırmalar, sigara içen kız ve erkek çocukları tütün ve diğer zararlı maddelerden uzak tutmada beden eğitimi saatinin önemini doğrulamaktadır. Beden eğitimi ve spor dersleri çerçevesinde yapılan fiziksel aktivite, oyun ve yarışmalar ile öğrenciler bireysel, grup ve sosyal etkileşim içinde sosyal olarak hareket etmeyi ve birlikte yaşamayı öğrenirler. Oyunların ve yarışmaların kuralları için bir disiplin duygusu geliştirir (27). Beden eğitimi ve spor, genel eğitimin şekillenmesinde etkin bir rol oynamakta, toplumun zihinsel, ruhsal, fiziksel ve sosyal olarak güçlü bir temel oluşturmasını sağlamaktadır (28).

2.3.Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Yararları

Bu bölümde, beden eğitimi ve spor dersinin bireyler üzerinde ki yararlarına dair literatür bilgisine yer verilmiştir.

2.3.1. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim Açısından Yararları

Psikomotor hareketler; lokomotor hareketler, lokomotor olmayan hareketler ve manipülatif hareketler kapsamında değerlendirilebilmektedir. Lokomotor hareketler; yürüme, atlama, sıçrama, yuvarlanma, sıçrama, kaçma vb. kapsamındaki hareketleri ifade etmektedir.

Lokomotor olmayan hareketler; eğilme, esneme, dönme, asılma, sallanma vb. kapsamındaki hareketleri ifade etmektedir. Manipülatif hareketler ise; atma, yakalama, tekmeleme, el – göz koordinasyonu gerektiren basit hareketler, göz – ayak koordinasyonu gerektiren hareketler, zıplama, paslaşma vb. kapsamındaki hareketler olarak değerlendirilebilmektedir (29).

Beden eğitimi ve spor; bireylerin fiziksel aktivite ve fiziksel uygunluk düzeylerinin geliştirilmesini sağlamak doğrultusunda, psikomotor beceriler kapsamında söz konusu edilen becerilerinin de geliştirilmesini olanaklı kılmaktadır. Beden eğitimi ve sporun bireylerin psikomotor becerilerini geliştirmelerini sağlaması doğrultusunda ise, fiziksel olarak aktif yaşam alışkanlığı kazanmaları olanaklı kılınabilmektedir (30)

Konu ile ilgili araştırmalar doğrultusunda da beden eğitimi ve spor etkinliklerine dâhil olan bireylerin, fiziksel olarak daha aktif oldukları ve psikomotor becerilerini geliştirmeleri ile günlük yaşam aktivitelerini çok daha rahat gerçekleştirebildikleri bulgulanmıştır (31, 32). Beden Eğitimi ve Spor Dersi de bu doğrultuda; öğrencilerin psikomotor becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim modellerinin ve fiziksel sağlığın geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının uygulanması ile öğrencilerin okul ortamında konu ilgili desteklenmelerine yönelik yürütülmektedir (33).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında gerçekleştirilen bedensel etkinlikler; öğrencilerin kas ve eklem yapılarının ve bu doğrultuda psikomotor becerilerinin geliştirilmesini sağlamaktadır. Eğitim sistemi içerisinde, Beden Eğitimi ve Spor Dersi haricinde öğrencilerin bu kapsamdaki fiziksel niteliklerinin geliştirilebilmesini sağlayan alternatif bir başka ders bulunmamaktadır (34).

Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesi sürecinde, bireylerin kasları ve eklemleri aktif rol oynamakta ve kemikleri pasif kalmaktadır. Bu süreç ise, kasların ve eklemlerin gelişimini desteklemektedir. Buna yönelik olarak da beden eğitimi ve spor kapsamındaki etkinliklere düzenli katılım sağlayan bireylerin fiziksel uygunluk düzeylerinin, bu kapsamdaki etkinliklere düzenli katılım sağlamayan bireylere göre çok daha yüksek olduğu görülmektedir (35).

Bununla birlikte beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım sağlayan öğrencilerin; bu kapsamdaki etkinlikler içerisinde yer almayan öğrencilere göre, kas ve eklem sorunlarına

endekli sağlık sorunlarına maruz kalma düzeylerinin çok daha düşük olduğu belirtilmektedir (36).

2.3.2. Zihinsel ve Psikolojik Gelişim Açısından Yararları

Bireylerin zihinsel ve psikolojik gelişimlerinin desteklenmesi, yaşam içerisinde daha aktif olmalarının ve kendilerini gerçekleştirebilmelerinin desteklenmesini de sağlamaktadır. Bu doğrultuda bilişsel gelişim olarak ifade edilen gelişim süreci ile bireylerin; dünyayı daha fazla tanımaya ve anlamaya yönelik algılama, hatırlama, öğrenme, dikkat, düşünme, akıl yürütme, kıyaslama, bellek vb. kapsamındaki zihinsel becerilerinin geliştirilmesi olanaklı olabilmektedir (37).

Bireylerin bilişsel gelişimleri, bebeklik döneminden yetişkinlik dönemine dek devam etmektedir. Bilişsel gelişimlerine endekli olarak da bireyler; içerisinde yer aldıkları dünyayı ve yaşamı daha iyi anlayabilmeye yönelik olarak daha kompleks ve etkili bilişsel etkinlikleri gerçekleştirebilmektedirler. Bu bağlamda Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında söz konusu edilen etkinlikler; bireylerin öğrenme, algılama, düşünme, akıl yürütme, kıyaslama vb. kapsamındaki bilişsel becerilerinin geliştirilmesini sağlamaktadır (31).

Beden eğitimi ve spor dersi ile öğrencilerin bedensel yeteneklerinin geliştirilmesini sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen etkinlikler, aynı zamanda bilişsel yeteneklerinin ve becerilerinin de geliştirilmesi sürecini desteklemektedir. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor dersi ile öğrencilerin takım çalışması içerisinde yer alabilme ve takım olabilmelerinin önemini kavrayabilme becerilerinin geliştirilmesi olanaklı olduğundan; bu temelde öğrencilerin kıskançlık, bencillik, kin, haksız rekabet vb. gibi ilkel dürtülerinden uzaklaşabilmeleri sağlanabilmektedir (38).

Beden eğitimi ve spor dersi kapsamında yer verilen takım çalışmaları ile ayrıca, öğrencilerin psikolojik sınırlarını ve kişilik özelliklerini de daha net anlamaları ve değerlendirmeleri olanaklı olabilmektedir. Bununla birlikte Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamındaki etkinliklerin gerçekleştirilmesi sürecinde, bireylerin zekâ potansiyellerini de değerlendirebilmeleri sağlanmakta ve algılama potansiyelleri geliştirilebilmektedir (39).

Beden eğitimi ve spor dersi etkinlikleri, öğrencilerin günlük yaşam stresinden uzaklaşabilmelerini sağlamak doğrultusunda da önem taşımaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler, Beden Eğitimi ve Spor Dersi ile psikolojik yönden dinlenebilmekte ve

rahatlayabilmektedirler. Psikolojik yönden desteklenebilen ve stres düzeyleri kontrol edilen öğrencilerin de özgüven, psikolojik dayanıklılık, problem çözebilme, risk alabilme vb. kapsamındaki düzeylerinin de geliştirilebilmesi sağlanabilmektedir (35).

Beden eğitimi ve spor dersi; gerçekleştirilen etkinliklerle öğrencilerin arkadaşlık ve paylaşımında bulunma duygularının ve anlayışlarının geliştirilebilmesini sağlamak doğrultusunda, sosyal yönden gelişmelerini de olanaklı kılmaktadır. Sosyal anlamda yeterliliğe sahip olabilen bireyler hem kendilerini fiziksel ve psikolojik yönden daha güçlü ve kontrol sahibi bireyler olarak algılayabilmekte hem de duygularını ve davranışlarını sosyal yaşamda daha rahat kontrol edebilmektedirler (38).

2.3.3. Sosyal Gelişim Açısından Yararları

Bireylerin duygusal gelişimleri, aynı zamanda sosyal gelişimlerini de desteklemektedir. Duygusal ve sosyal gelişimleri desteklenen bireyler de toplumun geliştirilmesine katkı sağlamaktadırlar. Kendilerini olduğu gibi kabul edebilen, sosyal uyum ve özgüven düzeyleri yüksek bireyler de duygusal ve sosyal yönden kendilerini geliştirebilen bireylerdir (31).

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri; genel olarak bireysel düzeyde gerçekleştirilen etkinlikler olarak değerlendirilse de özde sosyal boyutuyla da değerlendirilmesi gereken ve sosyal yaşam dinamiklerini destekleyen etkinliklerdir. Konu ile ilgili araştırmalar kapsamında da beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımları sağlanan bireylerin, duygusal ve sosyal gelişimlerinin de desteklenmesi doğrultusunda sosyal uyum düzeylerinin arttığı belirlenmiştir (40).

Beden eğitimi ve spor etkinlikleri; bireylerin takım çalışması içerisinde yer alma ve sosyal uyum becerilerinin geliştirilmesini sağlamakla birlikte, bireylere bağımsız karar verebilme ve hareket edebilme becerisi kazandırılabilmesi sürecini de desteklemektedir. Bu doğrultuda beden eğitimi ve spor etkinlikleri; bireylerin beğenileri, ilgileri ve ihtiyaçları kapsamında şekillenen taleplerine endeksli şekillendirilebilmektedir (41).

Spor, günümüz dünyasında önemli bir sosyal kurum olarak değerlendirilmektedir. Bu temelde spor ile sosyal yaşamı direkt olarak ilgilendiren belirli duyguların, düşüncelerin, davranışların, inançların ve simgelerin bireylere aktarılabilmesi ya da kazandırılabilmesi olası olabilmektedir. Özellikle de teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği hızlı yaşam temposunun bireylerin değerlerinden uzaklaşmalarına neden olduğu göz önünde

bulundurulduğunda da spor aracılığıyla bireylere değerli görebilecekleri duyguları, düşünceleri ve davranışları kazandırmanın olanaklı olabildiği de söylenebilir (42).

Söz konusu edilen bu hususlar doğrultusunda spor, bireylerin psiko-sosyal gelişimlerini destekleyen bir süreç olarak kendisini ortaya koymaktadır. Zira spor sayesinde bireyler; farklı ortamlarda, farklı düşüncelere sahip ve/veya farklı kültürel değerlerle şekillenmiş olan bireylerle ilişki ve etkileşim içerisinde bulunabilmekte ve çok daha sağlıklı sosyalleşebilmektedirler (43).

Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım sağlanması; bireylerin yaşamlarının temeline yerleştirdikleri dar kalıplardan uzaklaşabilmeleri ve yaşama farklı düşüncelerin, inançların ve bireylerin penceresinden bakabilmelerini desteklemektedir. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile bireyler; yeni dostluklar kurabilmekte, dostluklarını pekiştirebilmekte ve sosyal kaynaşmanın önemini çok daha iyi kavrayabilmektedirler (44). Konu ile ilgili araştırmalar doğrultusunda da Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında iş birliğine ve bireylerarası koordinasyona dayalı etkinliklere katılımları sağlanan ortaöğretim öğrencilerinin, sosyal yönden kendilerini daha yeterli değerlendirdikleri bulgulanmıştır (45).

2.4. Tutumun Tanımı ve Özellikleri

İnceoğlu (1993)'na göre tutum, “kişinin kendine ya da etrafındaki herhangi bir sosyal konu, nesne ya da olaya karşı tecrübe, isteklendirme ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir ön yatkınlıktır” (46). Kağıtçıbaşı'na (2010) göre tutum “doğrudan gözlenebilen bir özellik olmayıp, bireyin gözlenebilen davranışlarından çıkarsama yapılarak o bireye atfedilen özelliktir” (47). Ayrıca başka bir tanıma göre tutum; “bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir” (47). Tutum, “psikolojik obje ile ilişkili olan pozitif veya negatif etki derecesidir” (48).

Basit bir ifadeyle tutum; “bildiklerimizi, hislerimizi, değerlerimizi, belirli durumlara karşı eğilimlerimizi içerisine alan karmaşık bir zihinsel durumdur. Bir uyarıcı ya da nesneye yönelik öğrenilen şeyler sonrasında birey öğrendiği şeye yönelik olumlu ya da olumsuz yönde tutumlar geliştirir. Daha spesifik olarak, bir tutum bir uyarıcıya tutarlı ve öngörülebilir bir biçimde yanıt verebilmek için yeni bir eğilim geliştirmeyi ifade eder. Bu olay tutumların neden sürekli olarak bir nesneye ya da uyarana yönelik geliştirildiğini açıklamaktadır. Bu

uyaran, sosyal ya da fiziksel bir nesne, fikir(kapitalizm), faaliyet (satın alma) hatta bir reklam dahi olabilir. Reklamcıların bakış açısından, müşteriler reklamların kendisine karşı ya da reklamı yapılan ürünlere karşı tutumlar geliştirebilirler her iki durum da reklamcılar açısından takip edilmesi gereken önemli durumlardır” (48).

Tutumlar, kişilerin kişilik yapısı içinde önemli fonksiyonlara sahiptir. Bu fonksiyonlardan bahsedecek olursak:

- “**Tutumların faydalı fonksiyonları:** Tutumlar, bireylere faydalı olan ve toplumsal koşullara uyum sağlamasını kolaylaştıran bilişsel özelliklere sahip bir araçtır.”
- “**Tutumların benliği koruma fonksiyonu:** Tutumun, benliği koruyucu bir görevi de vardır. Bireyin, kişiliğini ve temel değerlerini koruma özelliğine sahiptir. Kişi, benliğini koruyacak önlemleri arayış içerisinde.”
- “**Tutumların benlik açıklayıcı fonksiyonu:** Tutum, kişinin psikolojisi ile ilgili kimliğine dair değerlerini ifade edici niteliktedir. Kişi, tutumlarını, değerlerini açıklayabileceği ve kendi istediği gibi algılayabileceği şekilde kurgular. Bu kurgulamanın sonucu olarak da tutumlar, bireyin kimliğini tamamlar ve kimliğine güç katar.”
- “**Tutumların bilgi kazandırma fonksiyonu:** Tutum, kişilerin dünyayı algılamalarında bazı temel ölçütler geliştirebilmelerini sağlayan bir bilgilendirme gereksinmesi yaratma fonksiyonuna da sahiptirler. Kişi, karmaşık bir özellik taşıyan evreni, bireysel ilişkilerini ve bu ilişkilerin dışında kalan dünyayı, yalnızca zihninde sistemli programlar bütünü haline getirerek anlayabilir (49). Tutumlar ve öğeleri özellikleri bakımından farklılık gösterirler.”

Bu özellikler şunlardır:

1. **Güç Derecesi:** “Belli oranda güce sahip olan her tutum, her üç öğesinin yansıttığı seviyedeki tutumların oranı, tutum gücündeki toplamı ifade eder. Tutumların hepsi ve öğeleri, güç yönüyle farklıdır. Çoğu yerleşmiş olan, köklü tutumlardaki tüm güç ve öğelerdeki güç yüksektir. Aşırı tutumlar sıklıkla güçlü özelliktedir ve bu yapıyı değiştirmek de oldukça güçtür.

2. **Karmaşıklık:** “Tutumlar, öğelerindeki karmaşıklıktan dolayı farklılıklar oluşturmaktadır. Tutumlardaki öğeler, o tutuma has bir özellik olarak yalın olabilecekleri gibi karmaşık bir yapıda da olabilirler. Öğeleri karmaşık ise tutum karmaşık, öğeleri o tutuma has olarak yalın özellikte olan bir tutum da yalındır.”
3. **Diğer Tutumlarla İlişki ve Merkezilik:** “Tutumlar, bağlantılı olduğu öteki tutumlarla ilişkileri yönünden de farklılıklar oluşturmaktadır. Bu farklılıklardaki gerekçe, tutumlardan bazılarının ötekileriyle çok sıkı bir bağlılıkları olduğu halde, kimileri ötekilerinden kopuk olarak tek başlarına olabilmektedir. Kimilerinde merkezileşmede bir tutum çok belirgin olurken, o kimsedeki diğer pek çok tutumları da etkilemekte ve çoğunlukla bakış açısına ve yaşamı boyunca sergilediği pek çok davranışa yön vermektedir. Bu şekilde merkezileşen bir tutum, ideoloji olarak adlandırılmaktadır.”
4. **Öğeler Arası Tutarlık:** “Çoğunlukla, tutumlardaki öğeler arasında düzeysel bir tutarlılık vardır. Bununla birlikte, güçlü ve aşırı tutumlar olarak belirtilen tutumlarda bu tutarlılık özelliğinin daha da fazla bulunduğu belirlenmiştir. Tutumların bazılarında öğelerdeki tutarlılık belirgin görülmeyebilir, hatta tutarsızlık bile mümkündür. Tutumların kendi içindeki tutarsızlık, diğer bir deyişle tutumun öğelerindeki uyumsuzluk, tutum üzerinde birtakım değişmelere yol açabilecek bir yerleşmemişlik unsurudur. Bu tutarsızlığa bağlı olarak davranışsal öge de ortaya çıkmayabilir.”
5. **Tutumlar Arası Tutarlık:** “Tutumlarının tamamının bireyin diğer tutumlarıyla tutarlı olması önemli olduğu kadar tutarın derecesi de önemli bir özelliktir. Kişilere ait tutumlar çoğunlukla tutarlı olma eğilimi sergilemekle birlikte bu tutarlılık, tutumların ortaya çıkması için gerekli değildir. Tutarlılık derecesi somut olaylar karşısında değişiklik gösteren ve sürekli ölçüm gerektiren bir problemdir” (50).

2.5. Tutumun Öğeleri

2.5.1. Bilişsel Öge

Tutumların bilişsel unsurları, tutumlar hakkındaki bilgi ve inançlara dayalıdır. Bu bilgi, doğrudan deneyim yoluyla ve başkalarının deneyimlerinden yararlanılarak elde edilebilir. Kitap okuyarak veya bir şey duyarak da olabilir. Ancak varlığı bilinmeyen bir konuya

yönelik bir tavır söz konusu değildir. Başka bir deyişle, tutumun nesnesi kişinin kendi bilgisinin sınırları içinde kalmalıdır. Bilgi ne kadar gerçekçi olursa, tutumlar o kadar kalıcı olur. Tutumlarla ilgili bilgiler değiştiğinde, tutumlar da değişir (50).

2.5.2. Duyuşsal Öge

Kişiden kişiye değişen ve gerçeklerle açıklanamayan bir tutumun "beğenme-beğenmeme" yönünü temsil eder. Bir tutumu inançlardan, doğrulardan ve değerlerden ayıran temel özellik, tutumların duygusal bir bileşene sahip olmasıdır (51). Tutumların duygusal bileşeni, bir kişinin tutumun konusu olan olaya veya nesneye karşı gerginliğini içerir. Bu duygusal unsur, bir tutumun ona tutarlılık kazandıran yol gösterici veya biçimlendirici yönüdür (51).

2.5.3. Davranışsal Öge

Davranışsal bileşen, bireyin davranışının belirli bir uyarana yanıt verme eğilimini ifade eder. Bu davranışsal eğilim farklı şekillerde gözlemlenebilir. Bu davranış, bireyin rutinleri, normları ve davranışlarıyla doğrudan ilgili olmayan tutumlardan etkilenir. Bu nedenle, davranışsal unsurdan bahsederken, öncelikle duygusal ve normatif davranış olmak üzere iki ayrı kategoriye ayrılmalıdır. Bir kişinin ait olduğu grup veya alt kültürde, istemese bile doğru olduğu kabul edilirse davranışı gösterir (50).

2.6. Tutumun Oluşumu

Tutumların oluşumunda öğrenmenin etkisi büyüktür. Çünkü insanlar tutumlarını sosyal çevrelerinden öğrenirler. İnsanlar neyin iyi neyin kötü, neyin faydalı neyin zararlı, neyin doğru neyin kabul edilebilir, neyin yanlış neyin kabul edilemez olduğunu kendi deneyimlerinden, başkalarının anlattıklarından veya gözlemlediklerinden öğrenirler ve buna göre hareket etmeye niyetlenirler. Bu nedenle kişilerin tutumları, kişilerin aile üyelerinin, arkadaş gruplarının kültürel değerlerinden, okulda aldıkları eğitimden ve yetiştikleri toplumun kültürel değerlerinden önemli ölçüde etkilenir (52).

İnsan, çocukluğundan itibaren en yakın aile üyelerinden başlayarak çevresindekilerin davranışlarını gözlemler ve bu davranışları taklit ederek öğrenir. Taklit edilen davranışlarını takdir etmek, onları bu davranışa devam etme olasılıklarını artırır. Bu duruma sosyal öğrenme denir. Her şeyden önce, toplumda genel kabul görmüş değerlerin çocuklarına erken yaşlardan itibaren aktarılmasında anne babalara çok önemli bir rol düşmektedir. Böylece

yetiştirdikleri çocukların toplumun değerlerine göre davranmalarını ve dolayısıyla toplum tarafından kabul edilmelerini sağlamaya çalışırlar. Bu nedenle insanların sosyal ve kültürel değerlere göre davranma eğilimleri daha çocukluk yıllarında oluşur. Benzer şekilde, insanlar grubun normlarına göre davrandıkları ölçüde bir grubun yesi olarak kabul edildiklerini hissettiklerinde, grup içinde kabul edilen davranışlar sergileme eğilimi gösterirler. Okullar ve öğretmenler de koydukları kurallar ve kurallara uymayanlara verdikleri cezalar veya uygulayanlara sundukları ödüller yoluyla gençlerin davranışlarının şekillenmesinde çok etkilidir (52).

Tutumlar her ne kadar aktarılan bilgiler ya da kişilerin çevrelerinde olan biteni ve bunların sonuçlarını gzlememesi yoluyla da oluşsa, kendilerinin doğrudan doğruya yaşadıkları deneyimler yoluyla öğrendikleri daha kalıcı olmaktadır. Dolayısıyla tecrübelerin tutumlar üzerindeki etkisi daha güçlü olmaktadır (52).

2.7.Tutum Bileşenleri

Tutumları anlamak üzere geliştirilmiş bir modele “ABC Modeli” adı verilmektedir. Bu modele göre “tutumu oluşturan üç unsur bulunmaktadır. Bunlar; duygu (emotion), biliş (cognition) ve davranış niyetidir (behavioral intention).” Bu modelde “duygu, tutumun hislerle ilişkili kısmını ifade etmektedir. Bu unsuru kan basıncı, deri iletkenliği analizi gibi fizyolojik ölçümler yaparak ya da kişinin hislerine ilişkin sözlü ifadelerine bakarak anlamak mümkündür. Bunlardan en çok bilinen olanı deri iletkenliği analizi, kişilerin duygusal uyarımlar karşısında terleyerek gösterdiği tepkinin şiddetinin ölçülmesi esasına dayanmaktadır. Modeldeki ikinci unsur olan biliş, tutumun inançlar ile ilgili unsurdur. Bu unsuru tutumları ölçen ölçekler kullanarak ya da kişinin belli inanışlarını ortaya koyan sözlü ifadelerini değerlendirerek anlamak mümkündür. Modeldeki nc unsur davranış niyetidir. Bu unsur kişinin başka varlıklara ya da durumlara karşı nasıl davranma eğiliminde olduğunu ifade etmektedir ve tutumun düşünme ile ilgili unsurdur. Bu unsuru kişinin davranışlarını gözlemlediğimizde anlayabiliriz” (53).

Tutumu kavramsallaştıran en bilindik model “beklenti-değer” modelidir. Bu modele göre “kişi her psikolojik objeye ilişkin inanışlara sahiptir. Bu inanışların gücü ve bu inanışların gerçekleşme olasılığına ilişkin beklenti ile kişinin inanışın gerçekleşmesine verdiği değer o objeye yönelik tutumu belirlemektedir. Tutumlar, kişinin değerleri, duygu durumu ve duyguları ile yakından ilişkilidir. Bunlardan değerler en az değişkenlik gösterendir.

Değerler, kişinin hayatta ne için çabalamak gerektiğine ve nasıl davranmasının doğru olacağına ilişkin inanışlardır. Değerler ikiye ayrılırlar: Uç değerler ve aracı değerler. Uç değerler, kişinin en son ulaşmak istediği durumu ifade ederler. Dünyada barış, mutluluk, başarı, kendine saygı, özgürlük, dostluk, rahat bir hayat uç değerlerdendir. Aracı değerler ise kişinin uç değerlere ulaşmasına yardım eden değerlerdir. Dürüstlük, yardımseverlik, itaat, sorumluluk, cesaret, açık fikirlilik aracı değerlerden bazılarıdır. Tutumlar, kişinin duygu durumu ile de ilgilidir. Kişinin duygu durumu onun belli bir durumdaki ruh halini ifade eder. İki tür duygu durumu vardır: Pozitif duygu durumu ve negatif duygu durumu. Pozitif duygu durumunda kişiler kendilerini heyecanlı, aktif, hevesli, güçlü, sevinçli, enerjik hisseder ve bu ruh hallerine uygun davranışlar göstermeye eğilimli olurlar. Negatif duygu durumunda olan kişiler kendilerini kederli, sinirli, endişeli, korkmuş hissederler. Ancak kişiler ne çok pozitif ne de çok negatif duygu durumu içinde olmayıp arada bir ruh hali içinde de olabilirler. Örneğin kendilerini uyuşuk, sakin, uysal, kayıtsız, boş vermiş gibi de hissedebilirler” (53).

Tutumlar aynı zamanda duygularla da ilişkilidir. Duygular zamanla kişinin duygu durumunu besler. Bir kişinin duyguları, ruh hali gibi çok değişkendir ve tutumunu etkiler. Ancak ruh halleri daha genel duygulardır ve kişinin düşünmesini fazla etkilemezken, duygular kısa süreli ve yoğun duygulardır. Duygular kişiyi ne yapması ya da nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda uyarak tepki vermeye hazırlar (53).

2.8. Tutumların Ölçümü

2.8.1. Doğrudan Tutum Ölçümü

Doğrudan tutum ölçümlerinde “soruların yöneltileceği bireylerin konuyla ilgili tutumlarının farkında oldukları varsayılır. Doğrudan tutum ölçümlerinde bireylere yöneltilen ifadeler/sorular, ifadelerin/soruların sırası, sunulan cevap seçenekleri (ölçekler) ve yapısı büyük önem taşımaktadır” (54).

Tutum İfadeleri/Soruları: “Doğrudan tutum ölçümlerinde dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biri, cevap verecek kişinin soruyu, ifadeyi doğru anlamasını sağlamaktır. Sorunun açık, anlaşılır ve yanlış anlamaya yer bırakmayacak şekilde yalın olması gerekir. Yöneltilen sorularda birden çok ifadenin yer alması veya iki negatif ifade kullanılması, soruların anlaşılmamasına sebep olabilir. Bireyler sorulan sorularla belirli bir cevaba

yönlendirilmemelidir. Birbirine benzer ifadelerin veya soruların kullanılması yararlı olacaktır” (54).

Tutum İfadelerinin/Sorularının Sırası: Araştırmacılar, “kişilere yöneltilen ifade ve/veya soruların sırasının bireylerin zihinlerinde farklı etkilere sebep olabileceğini ortaya koymuşlardır. Özellikle birbiri ile ilişkili tutumların ölçümünde, bireyler iki tutum arasında benzetme veya karşılaştırma yoluna gidebilmektedirler” (54).

Cevap Seçenekleri (Ölçekler): Tutumların ölçülmesinde ilk çalışmalar Thurstone tarafından gerçekleştirilmiştir. “Ölçekte, kişiler tutum cümlesine ilişkin olumlu ve olumsuz değerlendirmelerde bulunarak 1’den 11’e kadar bir rakam işaretlemektedirler. 1= olumlu, 11= olumsuz değerlendirmeyi ifade etmektedir ve rakamların birbirlerine eşit uzaklıkta olduğu varsayılır” (54).

Tutum ölçümlerinde kullanılan bir diğer ölçek tipi Likert ölçek tipidir. “Rensis Likert tarafından geliştirilen bu ölçekte kişinin tutum ifadesine katılma derecesi ölçülmektedir. Kişilerden söz konusu tutuma yönelik ifadeleri 1’den 5’e kadar sıralanan ve farklı katılım derecelerini ifade eden bir skala üzerinde değerlendirmeleri istenir (1= Kesinlikle/Tamamen Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle/Tamamen Katılıyorum gibi). Likert tipi ölçekler bireyin konuyla ilgili hem olumlu ya da olumsuz tutumunu, hem de derecesini sunması bakımından önemlidir. Tutum ölçümlerinde kullanılan bir diğer ölçek tipi Osgood’un duygusal anlam veya anlamsal ayrım ölçeğidir. Herhangi bir tutum objesine ilişkin birbirine zıt sıfat çiftleri ve bu sıfat çiftleri arasında 5’li veya 7’li aralıklar kullanılarak oluşturulan bir ölçektir. Guttman’ın geliştirdiği bir diğer ölçek tipinde ise birden çok ifadenin tek bir tutumu ölçüp ölçmediğinin saptanması söz konusudur. Guttman ölçeğinde birbirine benzer biçimdeki, aynı tutuma ilişkin ifadeler sıralanarak bireylerin bu ifadelere olan yaklaşımları değerlendirilir. Guttman ölçeğinin en büyük avantajlarından biri tutumun iyi seçilmiş birkaç ifade ile ölçülerek geçerlilik ve güvenilirliğinin yüksek olmasıdır” (54).

Cevap Seçeneklerinin (Ölçeklerin) Yapısı: Tutum ölçümlerinde bireylere sunulan cevap seçenekleri dikkat edilmesi gereken bir noktadır. “Bireyi, sunulan cevap seçenekleri ile konuya ilişkin olumlu ya da olumsuz bir cevaba zorlamak doğru bir ölçüm olmayacaktır. Dolayısıyla, ‘Nötrüm’, ‘Fikrim yok’, ‘Ne katılıyorum ne katılmıyorum’ gibi cevap seçeneklerinin de olması gerekmektedir. Belirlenecek rakamsal aralıkların seçiminde de

araştırmacıların dikkatli olması gerekmektedir. Krosnick ve Fabrigar, cevap seçeneklerinin 7’den fazla olması durumunda, bireylerin kafa karışıklığı yaşayabileceklerini ve bu durumun ölçeğin güvenilirliğini azaltabileceğini belirtmiştir” (54).

2.8.2. Dolaylı Tutum Ölçümü

Davranışsal gözlem, örtük tutumun en yaygın kullanılan ölçütlerinden biridir. Araştırmacılar, tutumlara atfettikleri davranışları tanımlarken dikkatli olmalıdır. Gözlenen davranışın deneğin tutumunu gerçekten bilgilendirmesi için, araştırmacının diğer çevresel etkilerin farkında olması ve bunları kontrol etmesi gerekir (55).

2.9. Tutumun Fonksiyonları

Daniel Katz’ın “Fonksiyonel Tutum Teorisi” tutumların bireylerin sosyal davranışlarını nasıl kolaylaştırdığını açıklamaktadır. Bu pragmatist yaklaşıma göre tutumlar, “bireyler için işlevsel olan bazı fonksiyonları yerine getirdiği için vardır. Gelecekte bir zamanda benzer deneyimler yaşayacağını düşünen tüketiciler söz konusu objeye yönelik tutumlar oluştırmaya daha meyillidirler ki tüketici aynı objeye yönelik çok farklı nedenlerle tutumlar oluşturabilirler. Sonuç olarak bir pazarlama yöneticisi tüketicinin tutumunu değiştirmeye çalışmadan önce tüketicinin neden bu yönlü bir tutum geliştirdiğini anlamak durumundandır. Tutumun 4 adet fonksiyonu vardır.” Bunlar (56);

- “İşlevsel Fonksiyon
- Ego Savunma Fonksiyonu
- Değer ifade etme fonksiyonu
- Bilgi fonksiyonu”

Tutumun bu fonksiyonları, “insanın ihtiyaçlarını muhafaza etmeye, artırmaya ve kendi imajı ile bunları birleştirmeye hizmet eder. Başka bir ifadeyle, bu fonksiyonlar, amaç olan objeye karşı olan pozitif tutumu motive ederler ve bunun bir ihtiyaç olarak algılanmasını salarlar” (56).

2.9.1. İşlevsel Fonksiyon

Bu işlev, işlemsel veya işlevsel öğrenmenin bir uzantısıdır. Alışveriş deneyimi tatmin ediciyse, müşterinin satın alma işlemini tekrarlaması ve aynı zamanda söz konusu ürüne

karşı olumlu bir tutum geliştirmesi muhtemeldir (56). Tüketiciler, ihtiyaçlarını kolayca karşılayabilmek için ihtiyaçlarının nesnesi haline gelen şeylere karşı olumlu bir tutum geliştirirler. Öte yandan tüketiciler, ihtiyaçlarını karşılamayan ve onlara zarar veren nesne ve olgulara karşı olumsuz tutumlar geliştirmektedir. Bu olumlu ve olumsuz tutumlara sahip olmak, kişinin daha rahat, daha az külfetli ve bencil bir yaşam sürmesine yardımcı olur. Örneğin bir turist Türkiye'de ilk kez içtiği ayranın tadını beğeniyorsa ayrana karşı olumlu bir tutum geliştirecektir. Reklamlar, ürünün tüketici için yararlılığını vurguluyorsa, bu reklamlar işlevsel faaliyetler kategorisine aittir (55).

Bu ürünler, tüketicinin fayda sağlamasına veya zarar görmesini önlemesine yardımcı oluyorsa, tüketici için işlevsel bir işlevi yerine getirir. Örneğin makyaj ürünleri kadınları güzelleştirir veya diş macunu dişleri temizler. Bu tür ürünler tüketicinin hedeflerine ulaşmasına yardımcı olursa, tüketici bu ürünlere karşı olumlu bir tutum geliştirecektir. Tersine, bu ürünler tüketicinin hedeflerine ulaşmazsa, tüketici bu ürünlere karşı olumsuz bir tutum geliştirir. Örneğin, fiyata duyarlı tüketiciler, düşük bilet fiyatları sayesinde uygun fiyatlı seyahat seçenekleri sunan Pegasus Hava Yolları'na karşı olumlu bir tutum geliştirebilirler. Ancak aynı havayolu ile seyahat eden bir tüketicinin bagajını havayolu şirketi kaybederse, o tüketicinin tutumu bir anda olumsuzla dönebilir (55).

Bu işlev ya bireyin geçmiş yaşam deneyimlerine dayalıdır ya da gelecekteki hedeflere ulaşmak için bir araçtır. Bu durum, nesne veya kişiler ne kadar anlamlı, önemli veya işlevsel olursa, onlara karşı tutum o kadar olumlu olur. Tutumun yararlılığı, amaca ulaşılmasında araçların toplumsal tutarlılığı sağlama işlevine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Birey, çeşitli ve karmaşık sosyal uyarılarla çevrilidir; Dolayısıyla birey, çevresine uyum sağlamayı kolaylaştıracak şekilde tutumunu güçlendirir, geliştirir veya değiştirir (5).

2.9.2. Ego Savunma Fonksiyonu

Tutum, bir savunma mekanizması olarak egoyu koruyucu bir işlev görür. Bireyin kişiliğini koruyan ve temel değerlerine yönelik her türlü tehlikeyi önlemeye yönelik bir yapıya sahiptir. Ego savunmada işlev, bireyin tanımak ya da bilmek istemediği öz algılamalarından kendini koruma isteğidir. Yani birey kendisine ilişkin kabul etmediği gerçekleri reddederek, egosuna güvenini korumaya çalışır. Freud'un bilinçaltı savunma mekanizmalarında olduğu gibi, birey belirli nesnelere, durumlara ya da kişilere karşı tutumlar geliştirerek öz benliğini sarsıcı duygulardan arınır. Birey doğal olarak benliğini koruyucu nitelikteki tutumlar

geliştirmeye çalışır. Freud'un kişilik yapısı kuramına göre; birey kendisi ile ilgili her türlü gerçeği, inancı ve bilincini dış dünyanın katı ve yıpratıcı gerçekleri ile karşı karşıya getirerek çatışmaktan kaçınır ve sürekli bir ego savunma mekanizması geliştirir (5).

Tüketicilerin “belirli kişi, nesne, olay ve olgulara karşı pozitif veya negatif tutumlara sahip olmaları onların benlik ve kişiliklerini korumalarına yardımcı olabilir. Tüketiciler belirli ürünleri/hizmetleri satın alarak duydukları psikolojik eksiklerini gidermek veya daha iyi hissetmek isteyebilirler. Ürünlere/hizmetlere ve hedef kitlenin özelliklerine uygun olarak pazarlama iletişimlerinde prestij, üstün olma, beğenilme, kabul edilme, sevilme, başarıma, güçlü olma temaları kullanılabilir. Bir tüketici herhangi bir ürünü/hizmeti veya ürün/hizmet gruplarını sadece toplum önünde kendisine duyulan saygı ve sevgiyi azaltabileceği, hakkında negatif tutumlar oluşturabileceği düşüncesi ile bunları satın almaktan uzak durabilir” (5).

Tüketici “ürüne karşı bir satın alma isteği duysa da her zaman bu ürünü satın alacak durumda olamayabilir. Örneğin bir spor arabayı satın almayı çok isteyebilir ancak bunun için yeterli parası yoktur. Bu durumda tüketici böyle bir aracın aslında kendi yaşında birisi için çok gösterişli ve şatafatlı olduğuna yönelik bir karar vererek egosunu bu duruma karşı savunan bir pozisyona geçebilir ve söz konusu ürüne karşı olumsuz bir tutum geliştirebilir. Yine bu tarz bir arabanın bir şeyler taşımak için çok küçük bir hacmi olduğu hatta böyle bir arabaya inip binmenin dahi kendileri için konforsuz olacağı gibi çeşitli şekillerde bu arabayı kötüleyici düşünceler geliştirebilirler” (57).

Egoyu veya benlik imajını koruma işlevine hizmet eden tutumlar böylece benlik saygısını korur. Bunun için egoyu endişe ve tehlikelerden koruyan ürünler satın alın. Örneğin kişisel temizlik ürünleri bu görevi yerine getirmeye çalışır (58).

2.9.3. Değer İfade Etme Fonksiyonu

Tüketicilerin diğer birtakım tutumlara sahip olmalarının temelinde de bu tutumların onların dış dünyaya kim oldukları veya kim olmak istedikleri, kendi kişisel ve önemli değerlerini duyurmak istemeleridir. Örneğin, hayır kurumları pazarlama iletişimlerinde insanların sahip oldukları veya olduğunu göstermek istedikleri bir değeri veya değerleri (örneğin, başkalarını düşünme, topluma ve insanlığa faydalı olma vb.) ifade edebilmeleri için iyi bir araç oldukları düşüncesini aktarmaya çalışırlar. İnsanlar bir bakıma kullandıkları, kullanmadıkları, tükettikleri veya tüketmedikleri ürün ve hizmetlerle dış dünya ile iletişimde bulunmakta, bu

ürünler ve hizmetleri birer iletişim aracı olarak kullanmaktadırlar. Pazarlamacılar pazarlama iletişimlerinde bencilden ziyade başkasını düşünen, hissizden ziyade duygulu ve hassas olma gibi çeşitli değerle; ürünler ve hizmetlerle eşleştirilerek ürün ve hizmetlerine olan ilgiyi ve satışlarını arttırabilirler (43). “Değer ifade etme fonksiyonuna konu olan tutumlar tüketicilerin ana değerlerini (milliyetçilik vb.) ifade etmesine yardımcı olurlar. Örneğin 11 Eylül saldırılarından sonra Amerikan vatandaşları arasında ortaya çıkan milliyetçi duygular, bu tüketicilerin yerel ve yabancı kuruluşlara ve meselelere yönelik tutum ve davranışlarında dramatik değişiklikler meydana gelmesine neden olmuştur. Bu tutum değişikliklerinin Amerikan ekonomisine de hala süregelen önemli etkileri olmuştur ve özellikle seyahat, enerji, güvenlik, finansal hizmetler gibi sektörler bu tutum değişikliklerinden etkilenmiştir” (59).

2.9.4. Bilgi Fonksiyonu

İnsanlar, “davranışlarını etkileme gücünde olan kişileri ve nesnelere anlamak ve bilmek isterler. Kişiler ve nesnelere hakkında elde edilen bilgilerin anlamlı bir biçimde örgütlenebilmesinde bilgi fonksiyonu önemli bir rol oynar. Tüketiciler ilgi duydukları ve ihtiyaçları olan bilgileri arzu ederler (Arabası olmayanların motor yağlarına, bebeği olmayanların bebek mamalarına ilgi duymamaları gibi). Karmaşık bir durumla karşılaşıldığında ya da yeni bir ürün ortaya çıktığında edinilen bilgilere bağlı olarak tutum oluşur. Eğer nesne olumlu olarak değerlendirilirse, bilgi işlevi olumsuz bilgileri yok sayacaktır. Aynı durum tersi olduğunda da geçerlidir. Tutumların bilgi işlevi, marka bağımlılığını açıklamada da yararlı olabilmektedir. Kullanılan ve tatmin sağlanan ürün ve marka hakkındaki tutumlar güçlü olacak ve olumsuz mesajlar etkisiz kalacaktır. Sözü edilen bu işlevler, tutumların çok yönlü ve göreceli olduğunu göstermekte, bileşenler ile işlevlerini ayırt edebilmenin zorluğuna işaret etmektedir. Ayrıca, belirli düzeyde tutumlar birbirleriyle ilişkilidir. Tutumlar arasında gruplanma eğilimi açık biçimde vardır ve benzer eğilim insanları ve nesnelere gruplandırmada da geçerlidir (58). Tüketiciler olarak genellikle kendimizi tüm pazarlama mesajlarına açmayız. Özellikle medyada adeta bir bombardıman halinde maruz kaldığımız pazarlama mesajlarına yönelik giderek artan oranda olumsuz düşünceler beslemekteyiz. Ürünlerle yönelik oluşturduğumuz genel tutumlar bu bombardıman arasından işimize yaracak olanları ayıklamamızda bize yardımcı olurlar. Örneğin yeni bir araba almayı düşünen bir tüketici bu mesaj bombardımanının içerisinde arabalarla ilgili olanlara karşı seçici bir algılama gerçekleştirecektir” (58).

2.10. Tutumların Değiştirilmesi

Eğer tutumun 3 bileşeni (bilişsel, duygusal, davranışsal) “dengeli bir durum sergiliyorsa bu tutumları değiştirmek göreceli olarak daha zor olabilir. unk bu durum söz konusu tutumun artık yerleşik bir hale geldiğinin bir göstergesidir” (59,60)

Bir olay ya da olgu hakkında bireyin daha önceden bir düşüncesi ya da oluşturmuş olduğu bir tutumu yoksa bu tketickiye söz konusu Őeyle ilgili yeni bir Şeyler kabul ettirmek nispeten daha kolaydır. unk söz konusu Őeyle alakalı bireyin savunmaya geçmesine neden olacak, önceden oluşmuş bir tutumu yoktur. Bir tutumu değiştirmek için öncelikle o tutumu oluşturan elemanları değiştirmek gerekir. Bu elemanlar tutumun bileşenlerini oluşturan bilişsel, duygusal ve davranışsal elemanlardır (56).

2.10.1. Bilişsel Elemanın Değiştirilmesi

Tutumları değiştirmeye yönelik yaklaşımların en etkililerinden bir tanesi, tutumların bilişsel yönlerden değişiminin sağlanmasıdır. Bir nesne, olay ya da durum hakkında edinilen bilgi, duygu ve davranış elemanını etkileyerek birlikte tutumu değiştirebilir. Örneğin AB lkelerinde ve ABD’ de sigaranın zararları kitlelere etkili bir biçimde öğretilmiş ve sigaraya karşı olumsuz bir tutum yaratılması sağlanmıştır (56).

2.10.2. Duygusal Elemanın Değiştirilmesi

“Duygusal bileşene olumlu etkide bulunup beğenme artırılabildeğinde, bu, olumlu inançlar doğurabilmektedir. Duygusal bileşeni etkilemede en etkin yöntem klasik koşullanmadır. Bu yaklaşımda seyircinin sevdiği müzik ile marka ismi eşleştirilebilir. Sonuçta, müziğe yönelik olumlu duygu bir zaman sonra genele yansıyabilmektedir” (58).

2.10.3. Davranışsal Elemanın Değiştirilmesi

Davranışsal boyut; kişi, nesne ya da duruma yönelik davranış tarzıdır. Davranışsal boyut da bilişsel boyuta bağlı olarak oluşur ve herhangi bir durum, kişi ya da nesneye bağlı Şekilde davranışlar Őekillenebilir. Davranış değişimi doğrudan duygu ve inançları ya da ikisini birlikte etkileyebilir. Düşük maliyetli ürünlerin bilgi ve duygular gelişmeden de satılmasına çok sık rastlanır. Numune dağıtımı, kuponlar ve fiyat indirimleri en çok kullanılan yöntemler arasındadır (58).

2.11. Tutumun Kriterleri

İnsan davranışlarının büyük bir çoğunluğu tutumlar tarafından etkilense de her türlü davranışın bu kategoriye girdiğini söylemek doğru değildir. Örneğin içgüdüsel tepki ve davranışlar tutumlardan kaynaklanmazlar. Tutumlar, belirli ölçüde örgütlenmiş düşünce yapılarını içermektedir. Muzaffer Sherif tutumları, diğer sıradan düşünce yapılarından ve bunların oluşturduğu davranışlardan ayırt etmek için şu kriterleri öngörmektedir (46);

- “Tutumlara doğuştan sahip olunmaz, onlar sonradan kazanılırlar: Temel olarak, tüm düşünsel etkinlikler gibi tutumun oluşması da öğrenme süreci içerisinde gerçekleşir. Tutum, toplumsallaşma süreci boyunca elde edilir. Bu süreç içerisinde tıpkı diğer davranış biçimlerinin geliştirilmesi, diğer zihinsel yeti ve becerilerin kazanılması gibi tutumların oluşmasında da çevresel öğeler etkilidir. Örneğin, bireyin içine doğduğu ve içinde toplumsallaştığı toplumsal yapı, kültürel ortam, ekonomik koşullar ve onlara balı olarak aldığı eğitim, edindiği bilgi ve deneyimler, onların etkisiyle geliştirdiği kişilik yapısı vb. içsel ve dışsal nitelikteki birçok etken tutumların oluşmasında etkili olur. Kısacası tutumlar, bireyin dış çevresiyle ilişki süreci içerisinde oluşurlar, ancak daha sonra bireyin kişilik yapısının önemli bir kesiti haline gelerek onun, çevresiyle ilişkilerini biçimlendirmesinde önemli bir role sahip olurlar.”
- “Tutumlar geçici düşünsel durumlar değildir: Tutumlar bir kez ortaya çıktıktan sonra, az ya da çok belirli bir süre devam ederler. Bunun nedeni tutumların aşamalı olarak biçimlenmesidir. Bazen birey bir tutumu yaşamı boyu sürdürebilir. Sözelimi siyasal görüşünde tutucu bir kişilik yapısına sahip olan biri, yaşamı boyu bu görüşten taviz vermeden, her seçimde aynı siyasal partiye oy verebilir. Zaman zaman da kişiler farklı nedenlerle tutumlarını değiştirebilirler. Uzun süre belli bir siyasal partiye oy veren birinin o siyasal partinin uygulamalarından hoşnut olmayarak oy kararını başka bir siyasal partiye yöneltmesi gibi. Kısacası bireyin toplumsallaşma süreci, buna balı olarak da öğrenme süreci içerisinde oluşan tutumlar, değişen koşullara, artan ya da yön değiştiren bilgi ve deneyimlere balı olarak pekişebilir veya tümüyle değişiklik gösterebilirler.”

- “Tutumlar, birey ile nesnelere tutarlılık, kararlılık ve düzenlilik kazandırır: Tutumlar öğrenme süreci içerisinde biçimlenip oluştuklarından insan nesne ilişkisinin yanı sıra insanın çevresini algılamasına, yargılamasına ve kullanmasına yönelik ilişkilerini de düzenlerler. Ayrıca, bu düzenlemelere belirli bir denge ve kararlılık kazandırma potansiyeline sahiptirler.”
- “İnsan-nesne ilişkisinde, özellikle tutumlar aracılığıyla belirlenen bir etkilenme güdülenme süreci ortaya çıkmaktadır: Bir insan herhangi bir tutumunu biçimlendirdiğinde artık söz konusu nesneye yansız bir gözle bakamaz, o nesneye karşı veya ondan yana bir tavır alır. Bazı tutumlar, toplumsal değer yargıları ile yüklüdürler. Böyle tutumlarda yanlılık en yoğun biçimini alır. Tutumsal eylemlerimiz toplumsal koşullardan kaynaklandığı için, insan-çevre ilişkisi hiçbir zaman bir yansızlık ilişkisi içinde ortaya çıkmaz.”
- “Tutumların oluşması ve biçimlenmesi için birbirleriyle karşılaştırılabilir birçok ögenin bir arada olması zorunludur: Bir nesneye karşı olumsuz ya da olumlu bir eğilimin baş göstermesi, ancak o nesnenin diğer nesnelere ilişkisi içinde mümkün olabilir. Bireyin çevresindeki nesnelere ilişkileri, söz konusu nesnelere ilişkin davranışları görecelidir. Bireyin tek tek nesnelere karşılaştırırken ve onlara ilişkin birtakım davranış kalıpları geliştirirken dikkate aldığı bu görecelilik, genelleme gereği ortaya çıktığında tek tipleştirmeye dönüşebilir. Örneğin “Y ulusu saldırgan” genellemesi, “Y” ulusunun herhangi bir bireyinin ya da grubunun da saldırgan olduğu önyargısını doğuran tutumsal bir ortam yaratır.”
- “Tutumların bireysel düzeyde oluşumu ile ilgili ilkeler, genellenerek toplumsal tutumların oluşmasına da uygulanabilir: Toplumsal tutumlar, toplumsal düzeyde anlamı olan nesne, değer, konu, grup ya da kurumlara yönelik tutumlardır. Örneğin, bayrak toplumsal değeri olan bir nesnedir. Vatanseverlik ulusal, dolayısıyla da toplumsal düzeyde geçerli olan bir değerdir. Vergi aynı şekilde toplumsal düzeyde anlamlı olan bir konudur vb. Kişisel tutumlar ise çoğunlukla özel ilişkiler sonucu ortaya çıkarlar. (Yalnızca sarışınlardan hoşlanmak gibi). Tutum oluşumundaki mekanizma, her iki tutum türü için de aynı olmakla birlikte, ikisi arasındaki fark, toplumsal tutumda yanlılığın, toplumsal düzeyde geçerliliği olan bir öge ile ilgili olmasıdır. Kişisel tutum ise nesne ile kişi arasındaki özel

ilişkiden kaynaklanır. Ancak onları birbirinden açıkça ayırt etmek çoğu zaman olanaksızdır. Sözelimi yalnızca kişisel düzeyde geçerli olduğu sanılan pek çok tutumun (erkeklik, utangaçlık, saldırganlık) toplumsal düzeyde de geçerlilik gösterdiği bilinmektedir. Bu gibi durumlarda toplumsal anlamdaki birtakım normların kişiye ve kişiliğe yansımaları söz konusu olmaktadır.”

2.12. Tutumun Davranışa Dönüşmesi

Tutum ve davranış ilişkisini pek çok farklı model ile açıklamaya uğraşan çalışmalar olmuştur. Denklik hipotezine göre ölçülen tutum ve davranış aynı seviyededir. Bu hipotezin tam anlamıyla doğru olduğunu söylemek pek doğru değildir çünkü tutumun kuvvetlilik derecesi ile kişinin tutuma ne derece bağlı olduğu, davranışın şiddetini ve davranışın ortaya çıkışını etkileyebilir. Kişinin konuya ilişkin bilgisi, kişisel ilgi, kendini tanıma olgusu, doğrudan deneyim gibi pek çok durum hem tutumu hem de davranışı etkileyebilir. Tutum bu sebeplere bağlı olarak oluşabilir ve duyguların oluşumunun da bu etkenlere bağlı olarak şekillenmesi mümkündür. Ayrıca tutumun erişilebilirliği de davranışta oldukça önemlidir. Tutumun kolay bir şekilde hatırlanması anlamına gelen erişilebilirlik, tutumun bilinç düzeyine kolay şekilde getirilmesi ile davranışa dönüşmesi durumunu birbirine bağlar ve doğrusal olarak şekillendirir (46).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseniyle gerçekleştirilmiştir. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (60).

Doğal ortamda gerçekleştirilen nitel araştırmalar yaşanılanları anlama, anlamlandırma ve daha sağlıklı yorumlamalar getirmesini sağladığından uygulanabilirliği yüksek araştırma türleridir (61).

3.2.Çalışma Grubu

Araştırma grubunu, Çobanbeyli Çok Programlı Anadolu Lisesinde öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 12 ortaöğretim öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubunda 6 erkek 6 kız öğrenci bulunmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere ait kişisel bilgiler aşağıda verilmiştir.

- A.K.: “17 yaşındayım, Çobanbeyli Çok Programlı Anadolu Lisesinde 10. Sınıf öğrencisiyim sınıf tekrarı yaptığım için 10. Sınıfım.”
- A. Y.: “11.sınıf öğrencisiyim.16 yaşındayım.”
- AY. K.: “16 yaşındayım 11. sınıfa gidiyorum.”
- C.K.: “11.sınıf öğrencisiyim.16 yaşındayım.”
- C.Ö: “11.Sınıf öğrencisiyim, 5 tane kardeşim var, masa tenisi takımındayım 16 yaşındayım.”
- D.M.: “9. sınıf öğrencisiyim.14 Yaşındayım. Voleybol ve Basketbol oynamayı severim.”
- E.M.M.: “16 yaşındayım, 11.sınıf öğrencisiyim.”
- F.N.D.: “10. Sınıftayım, 14 yaşındayım.”
- M.K.M.: “Çobanbeyli Çok Programlı Anadolu Lisesi 11. sınıftayım. 16 yaşındayım”
- M.S.M.: “16 yaşındayım. 11.sınıf öğrencisiyim.”
- R.M.: “12. Sınıfım, 18 yaşındaydım.”

- T.M.: *15 yaşındayım, 11.Sınıfa gidiyorum, kitap okumayı, spor yapmayı ve gitar çalmayı çok seviyorum.*”

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi aşamasında, tutum kavramıyla ilgili literatür incelenmiş, öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarını aydınlatmak amacıyla açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular beden eğitimi ve spor alanında görev yapan ve nitel araştırmaları bulunan 2 (iki) öğretim üyesine gönderilmiştir. Öğretim üyeleri sorularda gerekli gördükleri düzeltmeleri yapmış ve böylelikle görüşme formuna son hali verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıdaki gibidir:

1. Kendinizden bahseder misiniz? Yaşınız? Sınıfınız?
2. Egzersiz ya da spor yapıyor musunuz? Daha önce yaptınız mı?
3. Beden eğitimi ve spor dersiniz haftada kaç saat?
4. Beden eğitimi ve spor ders saatini yeterli buluyor musunuz? Niçin?
5. Beden eğitimi ve spor dersinden beklentileriniz nelerdir? Bu derste neler yapmak ve öğrenmek istiyorsunuz? Ya da neleri geliştirmek istiyorsunuz?
6. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
7. Beden eğitimi ve spor dersini düşündüğünüzde neler hissediyorsunuz?
8. Beden eğitimi ve spor dersinin fiziksel gelişiminize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
9. Beden eğitimi ve spor dersinin zihinsel gelişiminize (analitik düşünme, kendini daha iyi tanıma vb.) katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
10. Beden eğitimi ve spor dersinin duygusal (öfke kontrolü, kazanma ve kaybetmeyi kabullenme, aidiyet vb.) gelişiminize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
11. Beden eğitimi dersi sosyalleşme ve sınıf içi etkileşimini artırıyor mu? Nasıl?
12. Beden eğitimi dersi iş birliği ve birliktelik duygusunu artırır mı? Düşünceleriniz nelerdir? Örneklendirebilir misiniz?

13. Beden eğitimi dersinin sağlığınıza katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?
14. Beden eğitimi ve spor dersi spor branşlarını tanımanızda ve katılımınızda yardımcı oluyor mu? Nasıl?
15. Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencileri zararlı alışkanlıklardan koruduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
16. Beden eğitimi ve spor dersi hayatınızın düzene girmesinde yardımcı oluyor mu? Nasıl?
17. Beden eğitimi ve spor dersi okul dışı davranışlarınızı (öz düzenleme, sabretme, olumlu sosyal davranış vb.) etkiliyor mu? Nasıl?
18. Beden eğitimi ve spor ders saatinin artırılması gerektiğini düşünüyor musunuz? Niçin?
19. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama süreci öncesinde 3 öğrenci ile pilot görüşme yapılmış. Pilot çalışma sonrasında araştırmaya katılacak gönüllü öğrencilerle iletişime geçilmiş, araştırmanın amacı ve içeriği açıklanmıştır. Katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katıldıklarına dair görüşme öncesi öğrencilerin kendilerine ve 18 yaşının altında olmaları sebebiyle ailelerine “Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu” imzalatılmıştır. Bunun yanında, öğrencilerin içten cevaplarına alabilmek adına kimliklerinin gizli kalacağı bildirilmiştir. Görüşmeler öğrencilerle önceden planlanan zamanda araştırmacının ofisinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler esnasında öğrencilerden izin alınarak veri kaybını önlemek amacıyla görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler her bir öğrenciyle ortalama 20-35 dakika arasında sürmüştür.

3.5.Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizi süreci 4 (dört) aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar verilerin kodlanması, temaların oluşturulması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ve yorumlanmasını içermektedir (61).

Verilerin Kodlanması: Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar detaylı okunmuş sonrasında araştırmacı tarafından önemli olduğu görülen kodlar belirlenmiştir.

Temaların Oluşturulması: Kodlama işlemi sonrasında aralarında ilişki bulunan kodlar bir araya getirilerek uygun olan temalar oluşturulmuştur.

Kodların ve Temaların Düzenlenmesi: Elde edilen kodlar ve temalar Tablo 4.1, 4.2 ve 4.3' te düzenlenmiştir.

Bulguların Tanımlanması ve Yorumlanması: Araştırmada elde edilen temalar, temayı en iyi açıklayan katılımcı ifadelerine yer verilerek betimlenmiş ve yorumlanmıştır.

3.6 Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel verilerin analizinde Miles & Huberman (1994) güvenilirlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği (77) / (Görüş Birliği (77) + Görüş Ayrılığı (12)) kullanılmış ve kodlayıcılar arasındaki uyum oranı %0,86 olarak tespit edilmiştir.

Sorulara verilen cevaplardan elde edilen verilerden kod ve temalar oluşturulduktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmış, araştırmanın geçerliği ve güvenirligi için nitel veriler ayrıca iki uzman tarafından incelenmiştir. İnceleme sonrasında araştırmacı ve uzmanlar tarafından ortaya konulan bulgular incelenmiş ve tutarlılığa bakılmıştır. Tüm süreç sonrasında nitel bulgular yorumlanmış ve bulgular kısmında aktarılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları (düşünce, duyu ve davranışlar) kategori, tema ve kodları içerir Tablo 4.1, 4.2 ve 4.3'te sunulmuş ve öğrencilerin doğrudan ifadeleriyle betimlenmiştir.

Tablo 4.1. Düşüncelere ilişkin kategori, tema(lar) ve kod(lar)

Kategori		Tema	Kod	
Düşünceler	Olumlu	Fiziksel gelişim	Kuvvet Dayanıklılık Postür gelişimi	
		Zihinsel gelişim	Analitik düşünme	
		Sosyal gelişim	Etkileşim ve iletişimi geliştirme Grup sargınlığı Aidiyet duygusu İş birliği	
		Öz düzenleme	Zararlı alışkanlıklarından koruma	
		Kültür oluşturma	Eşofman giyme alışkanlığı edinme	
		Sağlık gelişimi	Hareketsiz yaşamdan uzaklaştırma Kalp damar rahatsızlıklarını önleme	
		Farkındalık oluşturma	Yeterliliklerini keşfetme Sağlık bilgisi edinme	
		Duygusal gelişim	Sabretme Motivasyon Hoşgörü Öfke kontrolü Kaybetmeyi kabullenebilme	
			Olumsuz	Sakatlanma riski Aşağılık duygusu

Olumlu Düşünceler

Fiziksel gelişim

Analiz sonuçları öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin kuvvet, dayanıklılık ve postür gelişimi sağladığına yönelik olumlu düşüncelerinin olduğunu göstermektedir.

Kuvvet: Kuvvet gelişimi ile ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

- *“Daha önce 4 ay boyunca yaz tatilinde voleybol oynadığım oldu kardeşim sporcu onunla sürekli voleybol oynayıp kendimi geliştirmiştım servis kullanırken topu daha uzağa atabildiğimi gördüm kaslarım gelişti. Gücüm kuvvetim arttı” (T.M.)*

Dayanıklılık: Dayanıklılık ile ilgili öğrenci görüşleri şöyledir:

- *“Vücudumuz şekilleniyor boyumuz uzuyor, vücudumuzu sağlıklı kılıyor, zinde tutuyor, daha uzun süre çalışıp geç yoruluyorum, zihnimiz açık oluyor ve bizim bu yüzden daha çok spor yapmamız gerekiyor.” (D.M.)*
- *“Spor yapınca daha geç yorulduğumu fark ediyorum.” (T.M)*

Postür gelişimi: Postür gelişimi ile ilgili öğrenci görüşlerine aşağıdaki gibidir:

- *“Doğru egzersiz veya spor yapıldığında kilo verebilirim. Küçük yaşlarda basketbol oynamak boy uzatır. İyi bir duruş güzel bir görünüş sağlar. Güçlü kuvvetli biri olmamda yardımcı olur. Vücut bütünlüğünü korumak ve fit kalma konusunda da yardımcı olur.” (AY. K.)*
- *“İlk başta fit bir vücuda sahip oluyoruz, uygun egzersizlerle kas yapma, fazlalık olan yağ yakımında yardımcı oluyor, koşuyoruz ya da hareket halindeyiz atik bir bünyeye sahip oluyoruz, basketbolda boyumuz uzuyor, mekik sınav gibi aktiviteler yaparak bölgesel de çalışıp güzel bir görünüşe sahip oluruz.” (C.Ö.)*

Zihinsel gelişim

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin analitik düşünmeye katkı sağladığına yönelik olumlu düşüncelerinin olduğunu göstermektedir.

Analitik düşünme: Analitik düşünme becerisi ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir:

- *“Bocce oynarken topu nereye atmamız gerektiğini düşünerek hareket ediyorum. Düşünmem ve sorgulamam gerekiyor. Bir branş da iyi olduğumu gördüğümde daha çok düşünüp sorguluyorum. Başardığımı görmek kendimi keşfetmemi sağlıyor. (A.Y.)*
- *“Refleksimiz gelişiyor. “Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklı olanını severim.” M. Kemal Atatürk çok güzel ifade etmiş. Düşünce yeteneğimiz gelişiyor. Hızlı düşünmemizi ve hızlı hareket etmemizi geliştiriyor. Artık bir zamandan sonra öğrenene öğrenene daha iyi yapabiliyoruz.” (T.M.)*
- *“Düşünerek oynuyoruz voleybol ve basketbolda iyi olduğumu düşünüyorum sayı elde etmek için oyunu kurguluyorum rakip nasıl geçilir, hangi pozisyonda sayı atabilirim hepsini düşünüyorum. Özellikle sınıf içinde oynadığımız zekâ oyunları direk düşünme sorgulama yeteneğimizi geliştiriyor.” (AY.K.)*

Sosyal gelişim

Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor dersinin etkileşim ve iletişimi geliştirme, grup sargınlığı, aidiyet duygusu, iş birliği konularında katkı sağladığını yönelik olumlu öğrenci düşüncelerinin olduğunu göstermektedir.

Etkileşim ve iletişimi geliştirme: Etkileşim ve iletişimi geliştirmeye yönelik öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

- *“Diğer derslerde genelde sessizce ders dinlerken beden eğitimi dersinde arkadaşlarla iletişim halinde oluyoruz. Hatta bazen küs olduğumuz arkadaşlarla da aynı takımda olunca bile konuşuyoruz.” (A.K.)*

Grup sargınlığı: Grup sargınlığına yönelik öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

- *Sınıfta diğer derslerde otururken sessiz bir şekilde beden eğitimi dersinde tam aksine. Hareketli ve yerinde duramıyoruz. Örneğin diğer derslerde bir bıkkınlık uyuma isteği geliyor ama beden eğitimi dersinde bir oyun oynamak insanı mutlu ediyor bizi heyecanlandırıyor. Arkadaşlarla beraber ve birlikte hareket etmemiz gerekiyor. Turnuvalara gidiyoruz okullar arası onlarla arkadaşlık ediyoruz, selamlaşıyoruz. Dışardan gelen bir arkadaşla aynı takımda olduğumuz için güven içinde diğer maçlara çıkmamızı sağlar.” (C.K.)*

Aidiyet duygusu: Aidiyet duygusu ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir:

- “Eşofman giyince dahi okulda kimin dersi beden eğitimi ise belli oluyor. Aynı takımdaki takım arkadaşlarımızla birliktelik duygumuz olmasa kazanma şansımız da olmaz.” (A.K.)
- “Aitlik duygusunu en iyi takımımızda hissediyoruz. Eşofman giyenlerin dersinin beden eğitimi dersi olduğumda bir aidiyet duygusudur.” (S.M.)

İş birliği: İş birliği ile ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

- Turnuvalara gidiyoruz okullar arası onlarla arkadaşlık ediyoruz, selamlaşıyoruz. Aynı takımda olduğumuz takım arkadaşlarımızla sürekli işbirliği içinde olunca maçlarda başarı almak çok daha kolay.” (C.K.)

Öz düzenleme

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin zararlı alışkanlıklardan koruduğuna yönelik olumlu düşüncelerinin olduğunu göstermektedir.

Zararlı alışkanlıklardan koruma: Zararlı alışkanlıklardan korunma ile ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

- “Beni bir takıma seçtiğinizde koşturmak istiyorsunuz ve nefesimiz daralıyor hemen. Sigara veya başka kötü alışkanlıklarımız olmadığında koşuyu daha iyi yapıyoruz daha geç yoruluyoruz rahat olduğumuzu hissettiğimizde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyoruz. Boş zamanlarımızı verimli geçirmek için spor kurslarına gidebiliriz. Hem eğlenceli hem de uygulama alanında kendimizi geliştirmiş oluruz. Playstation oynamak yerine halı sahayı tercih ederim.” (AY. K.)
- “Mesela sigara içen bir insanla içmeyen arasında büyük farklar vardır. Beden eğitimi bizi sigara vb. kötü alışkanlıklardan uzaklaştırır. Nefes alıp vermede zorlanan biri spor yapmakta da zorlanacaktır sigarayı bırakması gerektiğini görür. Ya da alkol kullanan biri egzersiz saatlerine düzenli gelmeyebilir sarhoş gelme durumu olabilir. Böyle biriyle çalışmak zordur. İnsanlar spora yönelmeli hem zaman verimli geçer hem sağlık açısından faydasını görür ve kötü alışkanlıklardan uzak tutar. Bilgisayar başında saatlerce oturup oyun oynamak

yerine spor sahalarında olmak daha iyi gelecektir bizi telefon tablet bağımlılığından uzaklaştırır.” (M.K.M)

Kültür oluşturma

Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor dersinin eşofman giyme alışkanlığı edinme konusunda katkı sağladığına yönelik olumlu düşüncelerin olduğunu göstermektedir.

Eşofman giyme alışkanlığı edinme: Eşofman giyme alışkanlığı edinme ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir:

— *“Beden eğitimi dersinin olduğu zaman çantama eşofmanımı koyuyorum buda beni düzene sokuyor. Örnek olarak ise en basit olarak biz dersimiz için eşofman giyiyoruz. Bu bize güzel bir alışkanlık edinmeyi sağlıyor. Maç yaparken sürelerin olması zaman kullanımı düzenlememizi sağlıyor. Antrenman okul çıkışında yaptığımız zaman kendimizi ona göre ayarlıyoruz.” (AY.K.)*

Sağlık gelişimi

Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor dersinin hareketsiz yaşamdan uzaklaştırma ve kalp damar rahatsızlıklarını önleme konusunda katkı sağladığını yönelik olumlu düşünceler olduğunu göstermektedir.

Hareketsiz yaşamdan uzaklaştırma: Hareketsiz yaşamdan uzaklaştırma ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir:

— *“Spor yaparsak kalp ritmi düzenlenir, fiziksel rahatsızlıklara faydası olur diz ve eklem rahatsızlıklarında egzersiz olarak kullanılabilir. Sağlam kafa sağlam vucutta bulunur. Fazla kiloların verilmesinde katkı sağlar. Kas ağrılarını giderir. Nefesimiz açılır, hantal bir vucut yerine daha atik bir bünyeye sahip oluruz.” (A.K)*

Kalp damar rahatsızlıklarını önleme: Kalp damar rahatsızlıklarını önleme ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda verilmiştir:

— *“Spor yaparsak kalp ritmi düzenlenir, fiziksel rahatsızlıklara faydası olur diz ve eklem rahatsızlıklarında egzersiz olarak kullanılabilir. Sağlam kafa sağlam vucutta bulunur. Fazla kiloların verilmesinde katkı sağlar. Kas ağrılarını giderir.”*

Nefesimiz açılır, hantal bir vucut yerine daha atik bir bünyeye sahip oluruz.”
(A.K.)

Farkındalık oluşturma

Analiz sonuçları, beden eğitimi ve spor dersinin yeterliliklerini keşfetme ve sağlık bilgisi edinme konusunda katkı sağladığına yönelik olumlu düşünceler olduğunu göstermektedir.

Yeterliliklerini keşfetme: Yeterliliklerini keşfetme ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda yer verilmiştir:

— *“Önce duyararak sonra deneyerek öğrenmemizi sağlıyor. İsim olarak bildiğim ama elime hiç topunu dahi almadığım hentbol mesela bu sene ilk defa oynadık dersimizde. Bocce ismini bile bilmiyordum yine aynı şekilde şu an oynuyoruz. Dersimiz sayesinde öğrendim ve başardığımı gördüm. Masa tenisini çok seviyorum ve antrenmanlarına katılıyorum.”* (M.S.M.)

Sağlık bilgisi edinme: Sağlık bilgisi edinme ile ilgili örnek öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir:

— *“Kendimi geliştirmeye amaçlıyorum bu derste beni her yönden geliştiriyor kendimi iyi hissettiriyor. Beden eğitimi dersinde sağlıklı beslenme konusunda bilgilendiriliyoruz. Spor yapan kişi sağlıklı beslenmesi gerekiyor sonra spor bir sabır işi duygularımızı da kontrol etmemizi öğrenmemiz gerekiyor bunun açısından bize bir bilgilendirme ya da biz bir tavsiye verilmesi her zaman iyi geliyor. Çok yersem bende şişkinlik yapar masa tenisinde oynayamam rahatsızlanırım ya da fazla yersem oynayamam az yersem enerjim düşer kendimi motive edemem pek iyi oynayamam bu yönde kendi yemek düzenimi ayarlıyorum* (T.M.)

Duygusal gelişim

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin sabretme, motivasyon, hoşgörü, öfke kontrolü, kaybetmeyi kabullenebilme konusunda katkı sağladığına yönelik olumlu düşüncelerinin olduğunu göstermektedir.

Sabretme: Sabretme ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Maçta rakibine saygı duyan biri toplumda da diğer bireylere saygı duymaya devam edecek. Kurallara uymayı ve disiplin içinde çalışmayı öğreniyoruz. Antrenman yaparken sıramızı bekliyoruz atm ve market sırasında beklerken de sabırlı oluyoruz. Spor malzemelerimizi korumakta araç gereçlere önem göstermem için etkili.” (A.K.)

Motivasyon: Motivasyon ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Ben basketbolda potaya top atarken sıra bekliyorum. Sınıfımız 15 kişi olduğu için 6-6 maç yaparken eşleştığımız de 3 kişi dışta kalıyor ben o 15 dakikanın geçmesini ve kendimin sahaya girmesini bekliyorum. Saha dışındayken arkadaşlarımı gözlemleyip kendimi motive etmeye çalışıyorum. Bazende takımca kazanmak için kendimizi başarıya odaklayıp motive oluyoruz.” (D.M.)

Hoşgörü: Hoşgörü ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Bizi mutlu ediyor heyecanlandırıyor mesela takım oyunları oynadığımızda kazandığımızda hep birlikte mutlu oluyoruz bu çok güzel gururlandırıyor insanı ve başarabileceğini inanıyorsun. Küçük hatalar öfkelenendiriyor ama bunları telafi etmek daha önemli. Kaybettiğimde kendi hatalarımı gözden geçiriyorum acaba bunda mı yanlış yaptım bunda mı yaptım, karşı tarafı suçlamıyorum, çalışmıştır kazandırmıştır kendi hakkıdır tebrik ederim ama kendime de biraz sinirlenirim hırslanırım daha fazla iyi oynamaya çalışırım bu yönden de beni hırslandırdığını düşünüyorum.” (F.D.)

Öfke kontrolü: Öfke kontrolü ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Maç yaparken bazen kazanıyoruz bu durumda mutlu olurken bazen de kaybediyoruz üzülüyoruz. Biz dersimiz sayesinde kendimizi dizginleyip karşı takımı tebrikte ediyoruz. Bazen faul yapıldığında ya da arkadaşım pası kaçırdığında kızıyorum fakat oyun esnasında olabileceğini de düşünüyorum.” (C.K.)

Kaybetmeyi kabullenebilme: Kaybetmeyi kabullenebilme ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Kaybettiğimiz zaman kaybettiğimizi kabulleniyoruz o yüzden kavga çıkarmıyoruz. Kazandığımız zaman da mutlu oluyoruz seviniyoruz. Hani kaybedince öfkeleniyorum ama benim için de bir tecrübe olmuş oluyor. Farklı zamanda dersimizde daha iyi performans göstermek istiyorum. Anlayışla karşılıyorum. Bizi dersimize daha çok bağlı kılıyor.” (D.M.)

Olumsuz Düşünceler

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sakatlanma riski ve aşağılık duygusu gibi olumsuz düşüncelerinin olduğunu da göstermektedir.

Sakatlanma riski: Sakatlanma riski ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Bazı sıkıntılar olabiliyor işte fiziksel olarak sakatlanma gibi problemlere yol açabiliyor ama bunun içinde önlemlerimizi alabiliriz.” (T.M.)

— “Sakatlanma durumum olur diye korkuyorum.” (A.K.)

— “Olumsuz düşüncelerim yok sadece tek korkum düşüp sakatlanmak.” (D.M.)

Aşağılık duygusu: Aşağılık duygusu ile ilgili öğrenci görüşlerine dair örnekler aşağıda bulunmaktadır.

— “Maç yapıyoruz düşme ihtimalimiz oluyor çok hırslanıyorum ve öfkeleniyorum o durumda kavga bile edebiliyorum öfkeme yenik düşüyorum bide şu var marka giyiyorlar bazıları onlardan da imreniyorum daha çok estetik duruyor insan istiyor kendinin öyle olmasını.” (C.Ö.)

Tablo 4.2. Duygulara ilişkin tema ve kod(lar)

Tema	Kod
Duygular	Mutlu olma Stres atma Öfke kontrolü Hırs Yenilgi sonrası üzüntü

Duygular

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutlu olma ve stres atmaya aracılılık ettiği için olumlu duygular beslediklerini göstermektedir.

Mutlu olma: Mutlu olma ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

— “Dersimiz eğlenceli geçiyor. Hocamız çok iyi ders anlatıyor. Her şeyi çok iyi anlıyoruz. Beden eğitimi dersini dışarıda işliyoruz. Eğlenceli geçiyor arkadaşlarımızla el ele tutuşuyoruz grupça oyunlar oynuyoruz. Diğer derslerde böyle imkânlarımız yok. Eğlenerek öğreniyoruz bu çok güzel. Hatta ders proramında dersin adını görünce dahi mutlu oluyorum.” (D.M.)

— “Yani o kadar sıkıcı dersten sonra beden eğitim dersini olduğunu görmek çok mutlu ve güzel hissettiriyor o kadar saatten sonra kıyafetlerimizi giyip rahat rahat dışarda eğlenmemiz çok güzel oluyor. Bana yaşattığı duygular birlikte diyelim ki bir maç oynayacağız işte sabırla o maçı bekliyoruz oynamak için hırslanıyoruz. Güzel duygular içerisinde oluyorum hatta duygularım en hızlı şekilde değiştiği ders. Oyun oynarken bir an kızıp bir an çok mutlu olabiliyorum dersimizi çok seviyorum.” (T.M.)

Stres atma: Stres atma ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

— “Bizim için güzel bir ders. Arkadaşlarımızla vakit geçiriyoruz. İç içe olduğumuz açık hava da işlenen bir ders. Rahatladığımı bizzat hissediyorum. Meslek olarak da tercih edilebilen bir alan bu sebeple de çok seviyorum.” (M.K.M.)

Tablo 4.3. Davranışlara ilişkin kategori tema ve kod(lar)

Kategori	Tema	Kodlamalar
Davranışlar	Öneriler	Ders saati attırılması Araç gereç temini Tesis imkânı arttırılması

Öneriler

Analiz sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu düşünce ve duygularından kaynaklı ders saatinin artırılması, araç gereç temini sağlanması ve tesis imkanlarının artırılmasına yönelik önerilerinin bulunduğunu göstermektedir.

Ders saatlerinin arttırılması: Ders saatinin artırılması ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

- *“Zamanı yetersiz buluyoruz. 5 gün teorik dersler işlenip 2 saat beden eğitimi dersi yeterli gelmiyor.” (M.K.M.)*
- *“Dışarıya çıktığımızda eğlenmek istiyorum vücut geliştirmek güzel görünen bir görünüş yapmak istiyorum futbol oynayarak sahamızın etrafında koşarak kilo verebilirim fakat sınıf mevcutlarının kalabalık olması nedeniyle zaman yetersiz kalıyor bu sebeple ders saati artırılmalı.” (E.M.M.)*

Araç gereç temini: Araç gereç temini ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

- *“Bazı fiziksel şartlar spor yapmamı engelliyor imkanlar iyileştirilmeli bence malzeme saha yapımı gibi.” (F.N.D.)*
- *“Teorik derslerde çok iyi değilim beden eğitimi dersinde daha iyiyim beden eğitimi alanı çok güzel bir meslek grubu diye düşünüyorum. Besyo okumayı istiyorum birçok şeyi öğrendik daha farklı branşlar öğrenmek istiyorum. Bunu da dersimiz sayesinde ve araç gereçle olacağı için malzemeler artırılmalı.” (AY.K.)*

Tesis imkânı artırılması: Tesis imkânlarının artırılması ile ilgili öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir.

- *“Kendimi geliştirmeye amaçlıyorum bu derste beni her yönden geliştiriyor İlerde BESYO isteyen arkadaşlarımıza da örnek olabilir. Spor salonumuz olmadığı için kış aylarında zorlanıyoruz. Beden eğitimine ait şunları değiştirmek isterdim ilk önce hepimizin maddi durumu aynı olamıyor herkes beden eğitimi dersine özel bir forma yaptırılabilse ve beden eğitimi odası, soyunma odaları maalesef okulumuzda bunlar yok spor salonları olsa okulda koşu sahası olsa ama maalesef bunlar okulumuzda yok. (T.M.)*

— “Evet, daha fazla aktivite olabilir, artırabilir, başka branşlarda daha iyi olmamızı sağlayabilir daha teknik bilgiler verebilir. Mesela bir spor dalında ona hâkim olmak, onu bilmek çok güzel. Fiziksel şartları değiştirmek isterdim spor salonumuz olsaydı daha güzel olurdu kışın dışarı çıkamıyoruz içerde oynamak zorunda kalıyoruz içerde de oyun yeri yok.” (F.N.D.)

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının derinlemesine aydınlatmaktır. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen içerik analizi sonuçları öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin fiziksel gelişim, zihinsel gelişim, sosyal gelişim, duygusal gelişim, öz düzenleme, kültür oluşturma, sağlık gelişimi, farkındalık oluşturmaya desteklediğine yönelik olumlu düşüncelere sahip oldukları; sakatlanma riski barındırması ve aşağılık duygusuna sebep olabildiği yönelik olumsuz düşüncelere sahip olduklarını; mutlu olma ve stres atmaya aracılık ettiği için olumlu duygulara sahip olduklarını ve olumlu düşünceleri ve duygularından kaynaklı ders saatinin artırılması, araç gereç temini ve tesis imkanının artırılmasına yönelik önerilerinin bulunduğunu göstermiştir. Bulgulardan hareketle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde, literatürde mevcut çalışmayı destekler nitelikte çalışmaların olduğu da görülmüştür. Yılmaz (2012) araştırmasında, ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin BES dersine yönelik olumlu bakış açısına sahip olduklarını bildirmiş; öğrencilerin BES dersini eğlenmek, hoş vakit geçirmek, yorgunluk ve stres atmak, zihinsel olarak dinlenmek için diğer derslere göre daha serbest bir ders olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır (62). Aracı (2006) çalışmasında, her BES etkinliğinin toplumsal bir deneyim olduğunu ve çoğunlukla duyguları içerdiğini belirtmiştir. Bunun yanında, bu tür etkinliklere katılan birey hareketler aracılığı ile duygularını ifade etme olanağı bulduğunu; saldırganlık, öfke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağladığını ve öğrencinin bunları kontrol etmeyi öğrendiğini rapor etmiştir. Ayrıca, baskı altında olan öğrencinin, duygusal enerjiden kurtulmasının bir yolu spor ya da oyun etkinliklerine katılmak olduğunu belirtmiştir (63). Nitekim günümüzde BES, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanın fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir (64).

Yine Yılmaz (2012) çalışmasında, BES öğretmenleriyle yaptığı görüşmelerde, hedeflere ulaşmak için bir saatlik BES ders süresinin yetersiz olduğu, hedefler belirlenirken öğrencilerin ihtiyaçları ve gelişim özellikleri dikkate alındığı için, her okula eşit olanakların sunulması gerektiği, ulaşılmak istenen hedef kazanımların daha çok uygulamaya yönelik

olarak belirlenmesinin ve bu dersin etkili sunulması hedeflere ulaşmada katkı sunacağı sonucuna ulaşmıştır (62).

Kuşçuzade (2015) çalışmasında, sporun insan hayatındaki yeri ve öneminin günümüzde herkes tarafından kabul edilen bir gerçek olduğunu, sağlıklı bir yaşam için spor ve egzersiz yapmanın zorunlu görüldüğü ifade etmektedir. Ayrıca, modern tıp, fizik tedavi başta olmak üzere birçok hastalıklar için çeşitli egzersizlerin ve spor yapmanın tavsiye edildiğini belirtmektedir (65).

Atan vd. (2014) yaptığı araştırma sonucunda; velilerin, çocuklarının BES derslerine katılımından beklentilerinin genel anlamda olumlu bulmuştur. Ancak, bazı durumlarda velilerin yaşadıkları ile ve kent-kır yerleşmelerine göre beklentilerin farklılaştığı tespit edilmiştir. Kentleşme, sanayileşme; sosyo-kültürel ve ekonomik yönden gelişmiş olan yerlerin BES dersinden beklentilerinin daha olumlu olduğu görülmüştür (66). Ayrıca Öncü öğrencilerin BES dersinin öğrenci gelişimine olumlu katkı sağladığını ve kendi eğitimleri için ailelerinin bu dersi önemli gördüklerini belirtmiştir (56).

Yılmaz çalışmasında, öğrencilerin BES dersinde daha özgür olmak ve farklı spor dallarını yapmak istediklerini ifade etmiştir. Bunun nedeni olarak, öğrencilerin sınıf ortamında işledikleri diğer derslerde öğrencilerin hareket özgürlüğünün sınırlı olması ve bu derslerin öğrencileri zihinsel olarak yormasını sebep göstermiştir. Öğrenciler ise bu ders sayesinde eğlenmek, dinlenmek, hareket etmek ve farklı sportif faaliyetler yapmak istediklerini belirtmişlerdir (62).

Şirin (2023) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ortalamasının skor olarak 131,69 olduğunu bu skorun yüksek seviyede nitelendirilebilecek bir sonuç olduğunu bildirmiştir (67). Gökalp vd. (2021) ortaokul öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada, beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının öğrencilerin öz denetim becerileri sorumluluk üstlenme davranışlarını etkilediği tespit edilmiştir (68).

Keleş ve Yoncalık (2019), çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğunu ve beden eğitimi ve spor dersi aracılığı ile çok iyi düzeyde cesaret-liderlik, sorumluluk, saygı, dostluk, adalet, öz güven, yardımseverlik, Atatürkçülük, vatanseverlik, çalışkanlık ve empati değerlerini edindiğini tespit etmişlerdir (69). Ediş ve Gündüz (2019) araştırmalarında, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor

dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ve ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersinde hoşgörü, fair-play, sportmenlik, saygı ve yardımlaşma değerlerini kazandıklarını bildirmişlerdir (70).

Eroğlu (2019), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğunu ve beden eğitimi ve spor dersi ile farkındalık, sağlıklı yaşam ve beslenme, dayanışma, saygı değerlerini benimsediklerini tespit etmiştir (71). Bozkurt (2017) çalışmasında, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde olduğu ve beden eğitimi ve spor dersi ile sorumluluk, iş birliği, öz güven, başarıyı tebrik etme ve saygı değerlerini kazandıklarını tespit etmiştir (72). Aynı şekilde, Yücekaya (2017) ve Işıkgöz vd. (2018) çalışmalarında öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğunu bildirmişlerdir (73, 74).

Zekioğlu vd. (2020)'nin araştırmasında ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları orta düzeyde bulunmuştur (75). Bu sonuca benzer şekilde Özsarı ve Öztürk Çelik (2021)'in araştırmasında, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir (76).

Sonuç olarak, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, tutumlarının temelinde beden eğitimi ve spor dersinin fiziksel gelişim, zihinsel gelişim, sosyal gelişim, duygusal gelişim, öz düzenleme, kültür oluşturma, sağlık gelişimi ve farkındalık oluşturmaya desteklediğine yönelik olumlu düşüncelerinin ve sahip oldukları olumlu duygularının yattığı, bu doğrultuda da beden eğitimi ve spor ders saatlerinin, araç-gereç ve tesis imkânının artırılmasına yönelik önerilerinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu doğrultuda;

- Beden eğitimi ve spor ders saati 2 saatten daha fazla olacak şekilde müfredat çalışması yapılabilir.
- Okullara ilgili bakanlık, yerel yönetimler ve müdürlüklerce malzeme desteği sağlanabilir.
- Beden eğitimi ve sporun faydalarına yönelik öğrenci ve velilere bilgilendirme toplantıları yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Başoğlu B. Ankara ili devlet liselerinde görev yapan beden eğitimi ve spor oğretmenlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma. [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1995.
2. Ağbuğa B. Öğrencilere yönelik yapılandırmacı oğretim yaklaşımı ölçeği: bir geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Spor Bilimleri Dergisi; 2010. 21(3);103-109.
3. Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences; 2006. 17 (2):48-57.
4. Silah M. Sosyal psikoloji, Ankara, Gazi Kitapevi; 2000.
5. İnceoğlu M. Tutum algı iletişim, 3. baskı, Ankara, İmaj Yayıncılık, Ankara; 2005.
6. Güllü M, şarvan C ř, Öztaşyonar Y, Kaplan B. Ortaokul oğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (şanlıurfa İli Örneği) Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi; 2016.1 (2):49-61.
7. Silverman S, Scrabis KAA. Review of research on instructional theory in physical education 2002-2003, International Journal of Physical Education; 2004 41 (1): 4-12.
8. Grössing, S. Beden-spor-hareket. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu (19- 21 Aralık, İzmir) Bildiri Kitabı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı; 1991:47-54.
9. İnceoğlu, M. Tutum algı iletişim, (I. Baskı). Ankara: Verso Yayıncılık; 1993.
10. Sarıalp, R. Spor kültür Felsefe İlişkisi. Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyumu; Ankara 1990.
11. Ünlü, H. ve Aydos, L. Öğretmen görüşlerine göre; beden eğitimi derslerinde oğretmenlerin ve oğrencilerin tercih ettikleri oğretim yöntemleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi; 2007. 8(2):71-81.
12. Baykoçak, C. Beden eğitimi oğretmenlerinin mesleki sorunları ve tükenmişlik düzeyleri (Bursa ili uygulaması). [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2002.
13. Kirk, D. Physical education futures, abingdon, Oxon: Routledge; 2010.
14. Mili Eğitim Bakanlığı. Ortaoğretim Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20.04. 2023 <https://ogm.meb.gov.tr>
15. İşler, H. Beden eğitimi ve spor bilgileri rehber kitabı. İstanbul: Bedray Yayın; 2012.

16. İlhan, L. Hareketsiz yaşamlar kültürü ve beraberinde getirdikleri. Verimlilik Dergisi; 2010. 10(3): 195-210.
17. Gömleksiz, M. N., Kan, A. Ü. ve Pullu, E. K. BÖTE öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. Researcher: Social Science Studies;2017. 5(4): 449-465.
18. Yıldız, S. ve Bektaş, F. COVID-19 salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi;2021. 26(1):99-122.
19. Canlı, U., Taşkın, C. ve Koçak, Ç. V. Çocuklar için spor eğitimi (1.Basım). İçinde Canlı, U. (Ed.). Çocuklarda hareket eğitimi ve beceri gelişimi. (s.59-74). Ankara: Gazi Kitapevi; 2019.
20. Gümüşgöl, O. ve Aydoğan, R. Yeni tip koronavirüs-covid 19 kaynaklı evde geçirilen boş zamanların ev içi rekreatif oyunlar ile değerlendirilmesi. Spor Eğitim Dergisi, 2020. 4(1), 107-114.
21. Uslu, S., Karavelioğlu, M. B. ve Gümüşgöl, O. Geleneksel rekreatif oyunlar: Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde boş zaman değerlendirme önerileri. Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi; 2020. 2(Özel Sayı):14-25.
22. Bhagat, S., Jeong, E. J., & Kim, D. J. The role of individuals' need for online social interactions and interpersonal incompetence in digital game addiction. International Journal of Human-Computer Interaction;2020. 36(5):449-463.
23. Güllü, M. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması [Doktora Tezi] Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2007.
24. Öztürk, Y. A. Spor yapan ve yapmayan ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin araştırılması (Kütahya İli Örneği) [Yüksek Lisans Tezi] Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi; 2018.
25. Çöndü, A. Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 1999.
26. Gökdemir, K. ve Kılınç, F. Beden eğitimi ve sporun bazı ilk ve orta öğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin sigara kullanım alışkanlıkları üzerine etkisi. Ankara: 1. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi; 2000.
27. Yetim, A. Sosyoloji ve spor. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları; 2006.

28. Yoncalık, O. Milli eğitimde bir kültür aktarım alanı olarak halk oyunları (dansları) ve beden eğitimi öğretmenliği. *Milli Eğitim Dergisi*; 2004. 32(164): 81-92.
29. Alparslan, S. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları. [Yüksek Lisans Tezi], Bolu. Abant İzzet Baysal Üniversitesi; 2008.
30. Balyan, M., Balyan, Y. B. ve Kiremitçi, O. Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*; 2012.14(2): 196-201.
31. İmamoğlu, C. Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması. [Yüksek Lisans Tezi], Ankara: Gazi Üniversitesi; 2011
32. Bozdemir, R. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirme çalışması. [Yüksek Lisans Tezi], Ankara. Gazi Üniversitesi; 2012.
33. Stratton, G. Mullan, E. The effect of multicolor playground markings on children's physical activity level during recess. *Preventive Medicine*; 2005. 41: 828- 833.
34. Ntoumanis, N. A self determination approach to the understanding of motivation in physical education. *British Journal of Educational Psychology*; 2001.71(2): 225-242.
35. Açak, M. Beden eğitimi öğretmenin el kitabı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları. 2006.
36. Mosston, M., Asworth S. Beden eğitimi öğretimi. Çeviren: Tüzemen, E. Ankara: Bağırhan Yayinevi; 2004.
37. Nilsen, H. Influence on student academic behaviour through motivation, selfeffiacy and value-expectation: An action research project to improve learning. *Issues in Informing Science and Information Technology*, 2009. 6:545-556
38. Şahin, M., Yetim, A. Z. ve Çelik, A. Psikolojik sağlamlığın gelişiminde koruyucu bir faktör olarak spor ve fiziksel aktivite. *The Journal of Academic Social Science Studies*; 2012. 5(8): 373-380.
39. Zeng, H. Z., Hipscher, M., & Leung, R. W. Attitudes of high school students toward physical education and their sport activity preferences. *Journal of Social Sciences*; 2011. 7(4): 529-537.

40. Efe, M., Öztürk, F., Koparan, Ş. ve Şenışık, Y. 14-16 yaş grubu erkeklerde voleybol çalışmalarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerine etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 2008.21(1): 69-77.
41. Hassandra, M., Goudas, M., & Chroni, S. Examining factors associated with intrinsic motivation in physical education: A qualitative approach. *Psychology of Sport and Exercise*; 2003. 4(3): 211-223.
42. Özbakır, İ. Sivas ili özel ve devlet ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açıları ve beklentilerinin karşılaştırılması. [Yüksek Lisans Tezi], Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi; 2006.
43. Küçük, V. ve Koç, H. Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*; 2004.10; 131-141.
44. Aksoy, R., Bakış, M. ve Ünveren, M. Spor sosyolojisi. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları; 2012.
45. Gülay, O. Ortaöğretim 9. sınıf beden eğitimi dersinde, işbirlikli oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi. [Yüksek Lisans Tezi], Bolu; Abant İzzet Baysal Üniversitesi; 2008.
46. Kağıtçıbaşı, Ç. Günümüzde İnsan ve İnsanlar. İstanbul: Evrim Yayınevi. 2010.
47. Edwards, A. L. Techniques of attitude scale construction. New York: Appleton - Century-Crofts; 1957.
48. Tolun, B., İsen, G., Batmaz, V. Toplum ve ben-sosyal psikoloji. İstanbul. Teori Yayınevi; 1985.
49. Tavşancıl, E. Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. (2.Baskı). Ankara. Nobel Yayınları; 2005.
50. Erdoğan, İ. İşletme yönetiminde örgütsel davranış. İstanbul: Dönence Yayınları. 1999.
51. Semerci A. B., Ergeneli, A. Davranış Bilimleri II: 155-162. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir; 2019.
52. Barlı, Ö. Davranış Bilimleri ve Örgütlerde Davranış. Erzurum: Afşar Matbaacılık; 2010.
53. Özkalp ,E. (ed.) Davranış Bilimlerine Giriş, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No. 173, Açık öğretim Fakültesi Yayınları No. 75, Eskişehir; 2018.
54. Güney, S. Davranış Bilimleri, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2000.
55. İslamoğlu, H. Ve Altunışık, R, "Tüketici Davranışları" Beta Basım A.Ş. 2. Basım, İstanbul; 2008.

56. Öncü E. Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları ve Beklentileri. [Doktora Tezi], Ankara: Gazi Üniversitesi; 2007.
57. Odabaşı Y ve Barış G., Tüketici Davranışı, 10. Baskı, MediaCat Yayınları, İstanbul; 2010
58. Diego, A., Zambrini, B., Moraru, M., Hanna, M., Kalache, A. ve Nunez, J. F. M. Attitudes toward the elderly among students of health care related studies at the university of salamanca, Spain. Journal of Continuing Education in the Health Professions; 2008.28(2): 86-90
59. Blythe, Jim. The Essence of Consumer Behaviour. London: Prentice Hall; 1997.
60. Yıldırım, A. & Şimşek, H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin; 2016.
61. Yaman E., Irmak Y. Yöneticiler ve Öğretmenler Arasındaki Güç Mesafesi/ Power Distance Between Managers And Teachers. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi; 2010; 7(13): 164-172.
62. Yılmaz A. Ortaöğretim Kurumlarındaki Yönetici, Beden Eğitimi Öğretmeni ve Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşlerinin Tespit Edilmesi: Nitel Bir Çalışma. [Yüksek Lisans Tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi; 2012.
63. Aracı H. Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi, 6. Baskı. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım; 2006.
64. Yıldırım İ, Yetim. Orta öğretimde beden eğitimi dersinin öncelikli amaçları üzerine bir araştırma. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1996. 1(3): 36-43.
65. Kuşçuzade M. Sünnette spor. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Dergisi, 2015. 4: 396-403.
66. Atan T, Eliöz M, Polatcan İ. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi; 2014. 16(1): 58-74
67. Şirin İ. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Çorum; Hitit Üniversitesi; 2023.
68. Gökalp, A., Uluçınar, U., Değirmenci, N., ve Yüksel, K. Öz denetim ile sorumluluk arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2021, 22(2):715-726. DOI: 10.17494/ogusbd.1042293.

69. Keleş, M., ve Yoncalık, O. Beden eğitimi ve spor dersi ve ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde değerler eğitimi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*; 2019. 13(3):230-237.
70. Ediş, M., ve Gündüz, N. Spor eğitim modeliyle işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulaması öğretmen ve öğrenci görüşleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*; 2019. 17(4):158-171. DOI: 10.33689/spormetre.576747.
71. Eroğlu, N. İmam hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi; 2019.
72. Bozkurt, E. Çocuk oyunları ile değerler eğitimi. [Doktora Tei]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Gazi Üniversitesi; 2017.
73. Yücekaya, M. A. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin değerlerinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Malatya İnönü Üniversitesi; 2017.
74. Işıkgöz, M. E., Esentaş, M., ve Işıkgöz, M. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik değer düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Batman il örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*; 2018. 4(4):661-676. DOI: 10.24289/ijsser.464221.
75. Zekioğlu, A., Gürsoy, S., Gürsoy, R., ve Çamlıyer, H. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile öğrenmeye karşı sorumluluk davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Humanistic Perspective*; 2020.2(1):9-17.
76. Özşarı, A., ve Öztürk Çelik, D. Farklı okullarda eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*; 2021. 4(2):1-14.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

1. Kendinizden bahseder misiniz? Yaşınız? Sınıfınız?
2. Egzersiz ya da spor yapıyor musunuz? Daha önce yaptınız mı?
3. Beden eğitimi ve spor dersiniz haftada kaç saat?
4. Beden eğitimi ve spor ders saatini yeterli buluyor musunuz? Niçin?
5. Beden eğitimi ve spor dersinden beklentileriniz nelerdir? Bu derste neler yapmak ve öğrenmek istiyorsunuz? Ya da neleri geliştirmek istiyorsunuz?
6. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
7. Beden eğitimi ve spor dersini düşündüğünüzde neler hissediyorsunuz?
8. Beden eğitimi ve spor dersinin fiziksel gelişiminize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
9. Beden eğitimi ve spor dersinin zihinsel gelişiminize (analitik düşünme, kendini daha iyi tanıma vb.) katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
10. Beden eğitimi ve spor dersinin duygusal (öfke kontrolü, kazanma ve kaybetmeyi kabullenme, aidiyet vb.) gelişiminize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
11. Beden eğitimi dersi sosyalleşme ve sınıf içi etkileşimini artırıyor mu? Nasıl?
12. Beden eğitimi dersi iş birliği ve birliktelik duygusunu artırır mı? Düşünceleriniz nelerdir? Örneklendirebilir misiniz?
13. Beden eğitimi dersinin sağlığınıza katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?
14. Beden eğitimi ve spor dersi spor branşlarını tanımanızda ve katılımınızda yardımcı oluyor mu? Nasıl?
15. Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencileri zararlı alışkanlıklardan koruduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
16. Beden eğitimi ve spor dersi hayatınızın düzene girmesinde yardımcı oluyor mu? Nasıl?
17. Beden eğitimi ve spor dersi okul dışı davranışlarınızı (öz düzenleme, sabretme, olumlu sosyal davranış vb.) etkiliyor mu? Nasıl?
18. Beden eğitimi ve spor ders saatinin artırılması gerektiğini düşünüyor musunuz? Niçin?
19. Ekleme istediğiniz başka bir şey var mı?

Ek 2. Kurul Kararları Formu

KURUL KARARLARI FORMU

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ YÖNETİM KURULU KARARLARI (Aslı Gibidir)

Toplantı Tarihi	Toplantı Saati	Toplantı Sayısı
29.06.2022	14:00	2022/23

Enstitümüz Yönetim Kurulu, Enstitü Müdürü Doç. Dr. Atilla TAŞKIN'ın başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO:2022/23-110: Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Sporda Psikososyal Alanlar Yüksek Lisans Programındaki öğrencilerimizin, Tez Önerileri taleplerine ilişkin, ilgili Anabilim Dalı Başkanlığının 23.06.2022 tarih ve E-432991 sayılı yazısı görüşüldü.

Yapılan görüşmede; aşağıdaki listede isimleri ve tez konuları yer alan öğrencilerimizin tez önerilerinin uygun olduğuna toplantıya katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.

Ek: Anabilim Dalı Başkanlığının Yazısı

Tez Önerisi Kabul Edilen Öğrenciler:

S. No	Öğrenci No	Adı Soyadı	Tez Konusu
1	201223003	Nazlı ÖZDEMİR	Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları: Bir Olgubilim Çalışması
2	201223010	Merve TEKİN	Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları: Fenomenolojik Bir Araştırma

Ek 3. Araştırma İzin Belgesi

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Eğitim ve Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı ARAŞTIRMA İZİNİ DEĞERLENDİRME FORMU	
Araştırma Sahibinin:	
Adı ve Soyadı	Nazlı ÖZDEMİR
İletişim Adresi (İzin belgesinin gönderileceği adres)	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Telefon Numarası	
E-Posta Adresi	
Bağlı Bulunduğu Kurum/Üniversite/Enstitü	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Araştırma Yapılacak İlçeler	Afşin
Araştırma Yapılacak Eğitim Kademesi (Anaokulu-İlkokul-Ortaokul-Lise)	Lise
Çalışma Grubu (Öğretmen/Öğrenci/İdareci)	Öğrenciler
Araştırmanın Konusu	"Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları: Bir Olgubilim Çalışması"
Araştırmanın Süresi	2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı
Çalışmanın Türü (Bireysel / Üniversite Onaylı)	Üniversite Onaylı Çalışma
Üniversite / Kurum Onayı (Var / Yok)	Var
Çalışma Türü (Araştırma/Proje/Ödev/Tez)	Tez
Veri Toplama Araçları	Görütme Soruları
Etik Kurulu Raporu (Var / Yok)	Var
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Araştırma kapsamında; Kahramanmaraş iline bağlı Afşin ilçesinde bulunan Çobanbeyli Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde öğrenim gören öğrencilere, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında, "Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları: Bir Olgubilim Çalışması" konulu veri toplama çalışmalarının, <u>eğitim-öğretim aksatılmadan vüzcüze veya online olarak yapılması</u> komisyonumuzca uygun görülmüştür.	
Komisyon Kararı	Oy Birliği ile Alınmıştır.

Ek.4. Etik Kurul Formu

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL DEĞERLENDİRME VE KARAR FORMU

Değerlendirme Talebinde Bulunan Kişi/Kurum	Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER		
Değerlendirme Başvuru Tarihi	19.04.2022		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Eserin/Araştırmanın Adı	Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Araştırma/Ölçek/Anket/Görüşme Formu			
Değerlendirmeyi Yapan Etik Kurul	KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU		
Değerlendirme Toplantı Bilgileri	Yeri	Tarihi	Saati
	İİBF Dekanlığı Makam Odası	21.04.2022	11:00
Karar No	Karar Tarihi	21.04.2022	
	Karar No	2022/03/70	
Karar Sonucu	(X) Kabul	(X) Oybirliği	
		() Oy Çokluğu	
	() Ret	() Oybirliği	
		() Oy Çokluğu	

Etik Kurulumuz, yukarıda başvuru bilgileri yer alan eser/araştırma için toplanarak bilimsel araştırmalar ve yayın etiği açısından değerlendirme yapmış ve aşağıda gerekçesi açıklanan karar(lar)ı almıştır:

Karar ve Gerekçesi

Dr. Öğr. Üyesi Eylem GENCER'e ait "Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları" konulu proje araştırmasının bilimsel araştırmalar etiği değerlendirilmesinde kabulüne, ancak YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi 4. Maddesinin 2/g fıkrasına göre araştırma verilerinin yayımlanabilmesi için araştırma yapılan kurumdan resmi izin alınması sorumluluğunun araştırmacıya ait olduğuna *oy birliğiyle karar verilmiştir.*

Etik Kurul Başkanı
Prof. Dr. Nur ÇETİN

Ek 5. Veli Onam Formu

	KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ VELİ / VASİ ONAY FORMU	
---	---	---

Tarih: .../.../20..

Bu çalışma Nazlı Özdemir tarafından yürütülen bir çalışmadır. Bu çalışmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları incelenmesidir. Bu amaçla velisi / vasisi olduğunuz kişinin bazı soruları cevaplandırmasına ve anketleri doldurmasına ihtiyaç duymaktayız. Uygulama tahminen 30 dakika sürecektir.

Velisi / vasisi olduğunuz kişinin çalışmaya katılımının onun fiziksel, zihinsel ve psikolojik gelişimine hiçbir olumsuz etkisi olmayacağından emin olabilirsiniz. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışma öncesinde velisi / vasisi olduğunuz kişinin de sözel olarak rızası alınacaktır. Velisi / vasisi olduğunuz kişinin vereceği cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu formu imzaladıktan sonra da dilediğiniz zaman velisi / vasisi olduğunuz kişinin çalışmadan ayrılma hakkı bulunmaktadır. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve sorularınız içinile iletişim kurabilirsiniz.

Desteginiz için teşekkür ederiz.

İmza
Araştırmacının
Adı-Soyadı
Adresi ve Telefon
Numarası

Yukarıda açıklamasını okuduğum çalışmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın velisi / vasisi olduğum isimli kişinin katılmasını kabul ediyorum.

İmza
Veli ya da
Vasinin
Adı-Soyadı

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Nazlı ÖZDEMİR

Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Ahi Evran Üniversitesi
Fakülte	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
Programı	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Mezuniyet Yılı	2018

Makale ve Bildiriler	
Özdemir N., Gencer E. An Examination of Studies on Students' Attitudes Towards Physical Education and Sport in Terms of Research Design/Model, Research Type and Measurement Tool Employed. 1th International Izmir Congress on Health and Sports Sciences. 2023.	